

DOLENJSKI LIST

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUD ... NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ. Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtrek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; priročljiva je vnaprej. Za izmenzmo 1200 din oziroma 1 amer dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu številka 606-70/3-24

Stev. 41 (499) LETO X.
NOVO MESTO, 15. OKTOBRA 1959

UREJUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik Tone Gosnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani

BELO IN ČRNO NA SITU

Na 9. redni seji obeh zborov OLO Novo mesto v sredo, 7. oktobra, je bilo na dnevnem redu poročilo o delovanju državne uprave, poročilo o delu Sveta za splošne zadeve, ki je zajelo tudi problematiko krajevnih odborov, poročilo o osnovah plana kmetijstva v okraju za leto 1960 ter nekaj splošnih točk. Sejo je vodil podpredsednik OLO Viktor Zupančič; prisoten je bil tudi podpredsednik republiškega Izvršnega sveta dr. Jože Vilfan. O delovanju svetov in problematiki krajevnih odborov ter o planu kmetijstva poročamo v posebnih sestavkih.

Poročilo o delovanju državne uprave je prikazalo kadrovske stanje v OLO in občinah. Kvalifikacijski sestav je zelo slab. Visokokvalificirana mesta so zasedena 30%, višje 31%, srednje 50%, nižje kvalificirani uslužbenec pa je enkrat več kot določa sistemacija. Skupno je nezasedenih 31% delovnih mest. Veliko število delovnih mest, ki zahtevajo visoko, višjo in srednjo izobrazbo, zasedajo uslužbenec z nižjo izobrazbo. V občinah je slika še slabša. 13% uslužbenec bi moralo imeti visoko izobrazbo, 4% višjo, 50% srednjo, ostali nižjo. Dejansko pa dela na občinah 4% uslužbenec z visoko izobrazbo, 1% z višjo, 12% s srednjo in 83% uslužbenec z nižjo izobrazbo. Resna ovira pri odpravljanju takega stanja je v tem, da ostala področja gospodarstva nudi strokovnjakom z visoko in višjo izobrazbo boljše ekonomske pogoje kot državna uprava. Dotok strokovnjakov je sicer zagotovljen s

stipendisti, toda ti bodo do telesa v daljšem razdobju. Številčni pregled rešenih in nerešenih predmetov in priročje v tajništvih OLO in po občinah daje kaj nerazveseljivo sliko, saj je ponekod od 18 do 54 odstotkov vložnih predmetov v prvem polletju ostalo nerešenih. Tudi s strokovnim izpopolnjevanjem uslužbenec, predvsem pa s pravilno razvrstitvijo kadrov, bo treba reševati nastete težave. Ker morajo ljudski odbori do konca letošnjega leta izpolniti določila novega zakona o organizaciji uprave LO, naloge niso majhne.

ZAKAJ JE DRŽAVNA UPRAVA POMEMBNA?

V razpravi, ki se je po obeh poročilih le stežka odvila, je ob koncu sodeloval tudi podpredsednik republiškega Izvršnega sveta dr. Jože Vilfan. Razvoj razprave je oteževalo to, da odborniki pred sejo niso dobili gradiva. Dr. Vilfan je v kratkih besedah zelo kritično ocenil dosežanje delo državne uprave v našem okraju in odnose med upravnimi in družbenimi organi. Pokazal je slabosti in tudi rešitve zanje. — Povzamamo osnovne misli vseh ki so razpravljali:

Dr. France Hočevar — novi veleposlanik na Poljskem

Z ukazom predsednika republike je bil 28. septembra imenovan za novega izrednega in pooblaščenega veleposlanika FLRJ na Poljskem tovariš dr. France Hočevar, dosedanji veleposlanik naše države v Romuniji.

Darilo maršala Tita Zvezi borcev

V nedeljo dopoldne je predsednik republike Josip Broz Tito sprejel generalnega sekretarja Zveze borcev V. Stojničarja in se pogovoril z njim o delu ZB in še posebno o reševanju različnih problemov borcev, invalidov, njihovih družin in otrok padlih borcev ter žrtev fašizma. Kot svojo pomoč za nadaljnje razvijanje socialne dejavnosti Zveze borcev je predsednik Tito izročil znesek 5 milijonov dinarjev, ki ga je prejel kot avtorski honorar za nedavno objavljeno novo izdajo svojih del.

VREME ZA ČAS OD 16.—25. OKTOBRA

Okrog 17. oktobra pričakujemo kratkotrajno poslabšanje vremena, z močno ohladiitvijo, sicer bo suho oziroma lepo vreme trajalo približno do 20. oktobra.

V nadaljnjem poteku se bo nagnenje k padavinam povečalo, a nekako od 25. oktobra dalje pričakujemo močno deževje s ponovno ohladiitvijo in kaže, da bo v zadnjih dneh oktobra snežilo do nižine. V. M

Se nekaj zanimivih številok o stanju nerešenih predmetov po tajništvih OLO in občinah. Najprej okrajna tajništva: Tajništvo za gospodarstvo je imelo ob polletju 30% nerešenih vlog. Tajništvo za delo 54%, Tajništvo za šolstvo, prosveto in kulturo 37%. Tajništvo za zdravstvo in socialno varstvo 21%, občine 35% vseh zadev, ki so jih reševale na prvi stopnji. Takšen način demoralizira državljane, ki so izročili vloge organom oblasti. Nedvomno je državna uprava opravila velike naloge in tudi napredovala, toda te številke so zastrašujoče. Nепrepredljivo je opravljeno, da so številni predmeti rešeni, pa jih tajništvo ne more dati naprej, ker je preveč oddaljeno od sedeža OLO in te predmete stalno potrebuje. Zakaj potem poročamo, da so predmeti nerešeni in ali res nismo sposobni izdelati analize tarinarnih pravilnikov, ki bi nam nato, ko smo jih potrdili, nudila vse potrebne podatke, namesto da brskamo vsak dan po arhivu in iščemo vsak podatek posebej?

Trdimo, da je kvalifikacijski sestav zaposlenih nizok, dopuščamo pa, da so strokovnjaki z visoko izobrazbo načelniki, administratorji in strojepisci hkrati in torej le 60% zaposlenih bi delo pravilno razvrstili, bi jih bilo preko noči za 40% več. Možnosti za izboljšanje stanja, ki jih nismo izkoristili, torej so.

VOLIVEC, ODBORNIK, UPRAVNI ORGAN

V takšnem vrstnem redu bi moralo potekati izvrševanje oblasti. Ugotovili smo, da odborniki dopuščajo, da jih upravni organ postavlja pred izvršeno delo. Našli smo tudi vzroke za to. Odborniki morajo upravnim organom pomagati.

morajo pa od njih zahtevati, da jim pravočasno nudijo gradivo za seje. Le tako se bodo mogli seznaniti z zadevo, preden o njej odločajo. Ta plat zadeve je bila doslej tako na OLO kot tudi na občinah zanemarjena. Je še ena stran, ki o njej na seji OLO niso razpravljali, pa je prav tako pomembna. Na vprašanje, zakaj so odborniki doslej dopuščali takšno stanje, lahko odgovorimo še na en način: premalo so povezani z volivci, ki so jih izvolili za svoje predstavnike! Kdaj in kolikokrat jim poročajo o svojem delu? Ali poznajo njihove želje in težnje v taki meri, da jih morejo zastopati? Najbrž ne, ker dvomimo, da bi sicer dopuščili, da jih kot odbornike državna uprava postavlja v tak položaj in bi se gotovo bolj revolucionarno zavzeli za svoje pravice.

Ugotavljamo, da je tudi glede povezave odbornikov z volivci vrzel. Če te vrzeli ne bi bilo, ne bi imeli priložnost na sejah OLO opazovati odbornike, ki spijo ali berejo časnik, namesto da bi spremljali delo seje.

Predsednik Vrhovnega sodišča LRS tov. Vladimir Krivic na nedeljski suhorski proslavi

»Dragi tovariš Tito, dragi tovariši! Ljudska mladina Jugoslavije s ponosom in radostjo pokoleni, ki pripadajo socialistični Jugoslaviji, proslavlja štiridesetletnico Komunistične partije in SKOJ, praznik revolucionarnega boja naših narodov in izbojevanje zmage vseh herojev, revolucionarjev in komunistov, ki so napravili našo mladost srečno, močno in socialistično...« S temi besedami začena pozdravno pismo CK ZKJ in predsedniku Titu, ki so ga poslali s sobotne slavnostne seje CK LMS. Slovesnosti so se udeležili tudi predsednik Tito in drugi politični ter državni voditelji. V nedeljo je bilo v Beogradu veliko mladinsko zborovanje 45.000 mladincev in mladink; govoril jim je dolgoletni sekretar CK SKOJ Rato Dugonjić. Dejal je med drugim, da so v vse napore naših narodov za lepši in srečnejši jutrišnji dan vtikani tudi napori mladine, sadovi njenih pobud in predlogov v delavskih svetih, združenih in drugod. — Kot doslej, tako bo tudi po svečanih proslavah ob 40-letnici ustanovitve KPJ in SKOJ treba prenašati na sedanja pokolenja načrtnost in vztrajnost, ljubezen do dela in upoštevanja najmanjših opravkov, in kar je najvažnejše: negovati tovariško odkritosrčnost in tovariško pomoč, da bomo kos nalogam socialistične graditve z združenimi močili.

Pravniki na Suhorju

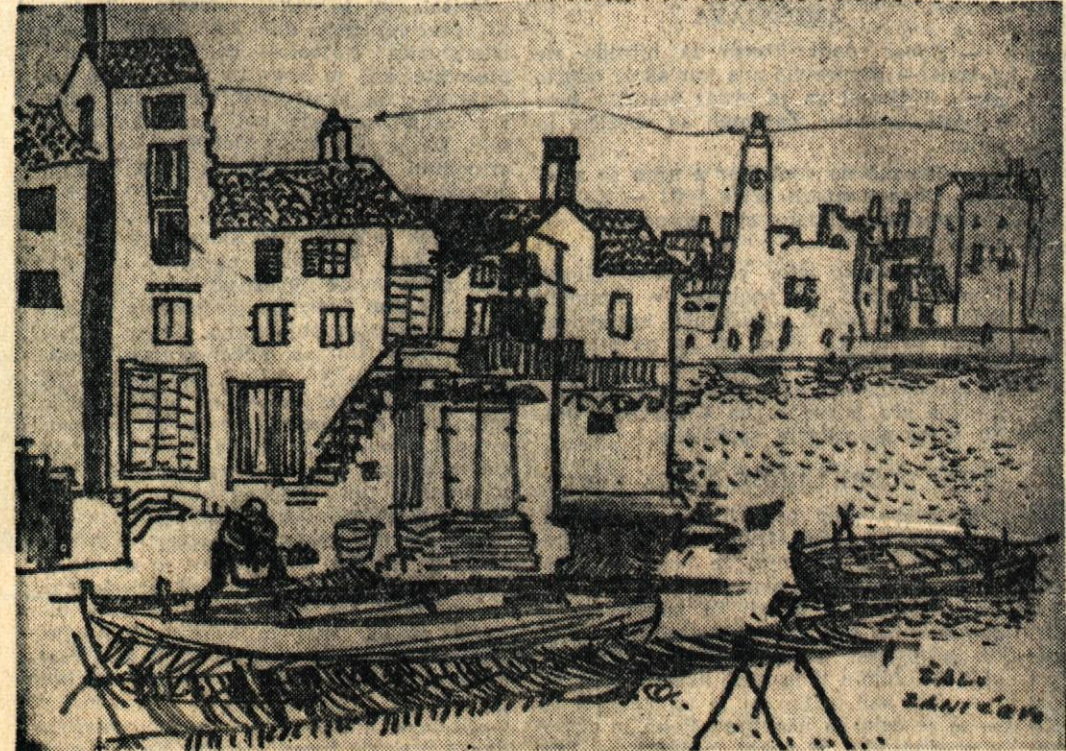
11. oktobra je bil na Suhorju pri Metliki zbor slovenskih pravnikov. Razen pravnikov in ostalih gostov so se ga udeležili še dr. Marjan Brecej — sekretar za blagovni promet Zveznega izvršnega sveta in prvi predsednik društva pravnikov, dr. Maks Snuderl — zvezni poslanec in predsednik Zakonodajnega odbora Zveze ljudske skupščine, dr. Jože Vilfan — podpredsednik Izvršnega sveta LRS, dr. Tomšič — predsednik bratskega društva »Pravniki« iz Trsta ter več predstavnikov političnih organizacij in ljudske oblasti. Zborovanje, ki je bilo posvečeno 40. obletnici KPJ in 16. obletnici prvega zbora pravnikov-partizanov, ki je bilo na Suhorju, je pričel in pozdravil goste dr. Teodor Tomšič, predsednik društva pravnikov LRS. Za njim je spregovoril član Izvršnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in predsednik Vrhovnega sodišča LRS Vladimir Krivic.

V začetku je tovariš Krivic dejal, da sodita Kočevski zbor in prvi zbor slovenskih pravnikov v vojaško in politično zelo razgibano obdobje. Naša Komunistična partija s Titom na čelu, ki je bila edino moralno upravičena in dolžna vzeti vodstvo naših narodov v svoje roke, je znala obraniti enotnost ljudstva in naroda. Ta enotnost je bila naša največja vrednota, ki se je opirala na delovni heroizem delavskega razreda mladine, žena in delavske inteligence, to je

tistih slojev, ki so bili v stari Jugoslaviji najbolj izkoriščani. — Skratka lahko rečemo, da pomeni Zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju vzpon naše ljudske ustave na raven prve pravno oblikovane državnosti ter demokratično organizirane in legalne ljudske oblasti na Slovenskem in v Jugoslaviji. Zato je to dogodek, ki je po svoji pomembnosti edinstven v vseh naših dosedanjih slovenskih zgodovini. Njegov pomen sega daleč preko domačih meja. Zasluzil si je posebno mesto v zgodovini boja narodov Jugoslavije, pa tudi narodov Evrope. — Afirmacija naše nove, v široki ljudski revoluciji porojene državnosti in suverenosti je vstnila pečat prvemu zboru slovenskega naroda (Nadaljevanje na 2. strani)

STROKOVNO VODSTVO PO RAZSTAVI BOGDANA BORČIČA V NOVEM MESTU

Dolenjski muzej vabi vse ljubitelje umetnosti, da pridejo danes v četrtek ob 18. uri na ogled razstave akademskega slikarja Bogdana Borčiča v prostorih muzeja. O sodobni slovenski umetnosti in o delu slikarja B. Borčiča bo govoril umetnostni zgodovinar Ivan Komelj.

Bogdan Borčič: KOMIŠKI MOTIV — 1959

Lani 45 - letos 117

premiranih delovnih mest v NOVOTEKSU

Vzvodni tkalskih strojev v Novoteksu drsijo sem in tja. En premik vzvoda na stroju — to je en votek. Vsak nov votek pomeni droben korak bliže uresničitvi plana. Do konca avgusta letos so v Novoteksu naredili 301 milijon 755 tisoč vtokov. Letošnji proizvodni plan so do tega časa finančno dosegli s 754 milijoni 391 tisoč dinarji — torej preseglji za pet odstotkov. Čeprav je letos zaposlenih enako število delavcev kot lani, so v enakem času ustvarili za 15 milijonov dinarjev vrednosti več kot lani. Kakovost izdelkov so dvignili za 1,33 odstotka. To je nekaj skopih številok, ki glasno govore o napredku, skrivajo pa v sebi mnogo tega, kar je moral prestati kolektiv Novoteksa, preden je te uspehe dosegel.

PREUSMERITEV PROIZVODNJE

Novoteks proizvaja mikano in česano blago. Med mikana štejejo blaga srednje kvalitete, medtem ko so česana blaga najboljše kvalitete, navajeni smo jih nazivati kamgarni. Do letošnjega leta so v Novoteksu pospeševali predvsem proizvodnjo mikanih tkanin, saj so lani konec avgusta izpolnili letni plan teh z 68,6 odstotka, plan česanih pa s 63,3 odstotka. — Prejo za mikane tkanine je namreč mnogo lažje dobiti kot ono za kamgarni. Nova predilnica vlnenih vlaken v Metliki je položaj močno spremenila. Novoteksu je omogočila boljše preskrbo z vlninami vlakni za kamgarni. Ker je povpraševanje po kamgarnih večje od povpraševanja po mikanih tkaninah, so proizvodnjo letos preusmerili predvsem v kamgarni. Ker so ti dražji od mikanih tkanin, zagotavlja taka proizvodnja tudi večji finančni učinek. Kamgarn blago je gostejše kot mikano in po-

trebuje več vtokov. Lani planirani bruto proizvod so uresničili 119-odstotno, letos ga bodo gotovo za več, če... Tudi proizvodnja kamgarnov namreč ni brez težav. Osnova za kamgarn prejo je »kamzuga«, tega pa Novoteks kupuje drugod. Nakup »kamzuga« je pogosto zvezan s težavami.

POCENILI SO PROIZVODE

Večina delavcev je lani delala mikano blago. Proizvodnja je enostavnejša in tudi napake je lažje prikriti. Letos dela večina delavcev kamgarni. Ker je napake na tem blagu težko prikriti, so posvetili mnogo pozornosti kvaliteti in jo uspeli izboljšati za 1,33 odstotka v primerjavi z lanskim letom. Lani je bilo le 92 odstotkov proizvodov uvrščenih v prvo vrsto, letos pa že 93,33 odstotka. Razen tega so letos proizvodnjo tudi pocenili, saj je letošnja cena njihovih kamgarnov pri metru za 600 do 800 dinarjev nižja kot lani. Proizvodnjo česanege blaga so do konca avgusta uresničili 161-odstotno, proizvodnjo mikanega pa 34,4-odstotno. Do konca avgusta letos so fizični obseg planirane proizvodnje uresničili 53,4-odstotno. Ze v začetku pa smo poudarili, da proizvodnja kamgarnov omogoča velik finančni učinek.

TUDI PREMIJE IN TOPLI OBROKI POMAGAJO

Delavci so se morali na proizvodnjo česanih tkanin šele privajati. Pri tem je mnogo pomagal tarifni pravilnik. Lani je bilo premiranih in podjetju le 45 ljudi, po novem pravilniku pa prejema premije 117 ljudi. Po učinku je plačanih 95 odstotkov ljudi. Po kolektivnih normah delajo v česalnici, predilnici in pripravi za tkal-

nico. Delavci v apreturi in barvarni so plačani po finančnem učinku proizvodnje svojih oddelkov. Kvaliteta izdelkov je v mnogem odvisna od teh oddelkov, zato so odločili: če bo odstotek blaga prve vrste večji, bodo večji tudi vaši premiji. Mazanje stroja zelo vpliva na proizvodnjo. Stroj se manjkrat zatakuje, če je bolj mazan. Odkar so mazalci strojev plačani od učinka proizvodnje strojev, ki jih mazajo, stroji manjkrat stojijo in tudi delavci so zadovoljne.

STORILNOST ZA 9,1 ODBOTKA VIŠJA

Za 9,1 odstotka so povečali letos storilnost v primerjavi z lanskim letom. Povečali so proizvodnjo in obenem dvignili kakovost izdelkov. Znižali so prodajne cene svojih izdelkov. Kako je to mogoče? Odgovor je dokaj preprost, čeprav skriva v sebi tudi velike napore kolektiva, ki je te zmage dosegel. Prisluhnite! Obrat družbene prehrane razdeli vsak dan 250 toplih obrokov hrane med delavce. Storilnost je pričela vidno rasti takoj ko so ta obrat ustanovili. In še nekaj je — način nagajevanja odločilno vpliva na storilnost. Povedati smo že, da je bilo lani po premijskem pravilniku premiranih 45 ljudi, v tovarni, letos pa je to število naraslo na 117 ljudi. Kolektiv je spoznal velike prednosti novega načina nagajevanja. Pravilno ga je uporabljal in uspehi so že vidni. Niso se zadovoljni, novi način nagajevanja izpopolnjujejo, ker nudi široke možnosti za nadaljnji razvoj proizvodnje. Želijo, da bi se izpopolnjeval še naprej in pomagali tako njim in vsem potrošnikom dobiti boljše blago po nižji ceni.

Pravniki na Suhorju

(Nadaljevanje s 1. strani)

venskih pravnikov. Toda suhor. Eki zbor pravnikov ni bil nikakoli zgolj formalni odmev velikih dogodkov časa. Njegov pomen je predvsem v tem, da je spregovoril samostojno, iniciativno, zavzeto in revolucionarno v imenu tistega dela narodne inteligence, ki je oziroma ki bi morala biti v družbi nosilec pravne teorije in prakse, najvažnejši činitelj v sistemu izvajanja pravne ureditve. Njegov pomen je še posebej v tem, da je sklepe koledarskega zbora odposlancev slovenskega naroda podprl tudi s pravnimi in mednarodnimi argumenti. Vse to je Suhorski zbor obširno izvedel s 7 referatov, razprav in resolucij, ki so s teoretičnih in praktičnih pravnih vidikov obravnavali razne probleme graditve novega ljudskega prava, demokratične oblasti in sodstva. Na zboru je bila izrečena tudi še danes ponekod aktualna kritika pravnega formalizma in dogmatizma.

ni dobil povsem adekvatnega izraza in opore v naših pravnih normah in pravnem sistemu. Gre predvsem za pravno zaščito samoupravnih pravic in ustreznost vskladitve te materije. To seveda ni niti manjšan lahka naloga.

V najtesnejši zvezi s tem se seveda postavlja tudi vprašanje vskladitve pravosodnega sistema z novimi družbenimi pogoji, da bi omogočili hitrejšo in učinkovitejšo rešitve pravic samoupravnih organov in pravice neoprednega proizvajalca ter državljanov, ki so postali in čedalje bolj postajajo glavni in zave-

stveni nosilci našega družbenega razvoja.

V nadaljevanju je Vladimir Krivic nakazal še nekatere druge osnovne naloge slovenskih pravnikov v bodočnosti.

Po govoru tovariša Krivica so poslali še pozdravni brzojavki podpredsedniku zveznega izvršnega sveta in častnemu članu društva pravnikov Edvardu Kardelju in Centralnemu komiteju Zveze komunistov Slovenije. Sledil je krajši kulturni spored, v katerem je sodelovala metliška godba, recitatorica in pionirski pevski zbor osnovne šole iz Metlike.

SVETI IN KRAJEVNI ODBORI V NOVI LUČI

O delovanju svetov in problematiki krajevnih odborov je na zadnji seji OLO poročal predsednik sveta za splošne zadeve Ludvik Kebe. Poročilo je zajelo pravzaprav le problematiko dela sveta za splošne zadeve, vendar pa je ta problematika tako splošna, da jo brez strahu lahko razširimo na vse svete.

Upravni organi pogosto odločajo brez predhodne konzultacije s sveti. Seje sveta so nedovoljno pripravljene, ker je gradivo, ki ga dobijo, premalo analitično obdelano. Odnosi organa državne uprave do svetov in obratno niso vedno pravilni. Zakonodajca tega vprašanja ni rešila, je pa bistveno, ker so sveti državnodružbeni organi. Skrbeti morajo za pravilno reševanje oblastvenih zadev in v zvezi s tem za pravilni razvoj organov družbenega upravljanja. Opaziti je zelo malo neposrednega sodelovanja članov svetov z organi družbenega upravljanja na sejah svetov. Da bi odpravili neštete pomanjkljivosti, morajo izdelati občine in OLO poslovne zahteve in skupne seje svojih zborov, ter poslovilnike za delo svetov.

Krajevni odbori se kot nova oblika in pomožni organ občine ne niso uveljavili. Občine so njihovo število preveč zmanjšale, na njih skušajo prenesti občinske in celo upravne pristojnosti. Povezava med občino in KO ni najboljša. KO je organ družbenega upravljanja. Obravnavati bi moral probleme svojega področja z volivci in dajati občini predloge, ki bi jih ta morala upoštevati. Takšno vlogo KO so do sedaj na občinah malo kje upoštevali. Občine jim niso nudile niti strokovne niti materialne pomoči, čeprav bi prav KO bilo lahko dragocena pomoč pri njihovem delu. Zaradi neprestanega zmanjševanja števila KO imajo ti teritorialno že preveliko območje. To jih pri izpolnjevanju nalog ovira. Svet za splošne zadeve je predlagal, naj bi območje krajevnih odborov zmanjšali, povežemo z občinami pa okrepili tako, da bi bili odborniki občinskega zbora proizvajalcev hkrati tudi člani krajevnega odbora. Občine naj v statutih določijo svoje odnose do KO in poskrbijo za tesnejše obojestransko sodelovanje.

Dejavnost krajevnih odborov ni posejlo tudi obvezno poročanje dvakrat na leto, ki bi ga moral podati odbornik o svojem delu občini. Za uspešnejše delovanje krajevnih odborov morajo dati občine na razpolago tudi materialna sredstva v svojih proračunih. Občine naj na krajevne odbore vplivajo tudi tako, da bodo tam, kjer ni stanovaniških skupnosti, kot družbeni organ skušali uresničiti naloge teh skupnosti.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Kljub nekaterim pomislekom v zadnji minuti so britanski konservativci na parlamentarnih volitvah 8. oktobra spet zmagali, in to tako, da imajo zdaj v spodnjem domu sto glasov absolutne večine (prej so jo imeli nekaj nad petdeset). Potemtakem je konservativna stranka podvojila svojo večino v parlamentu.

To pa ne pomeni, da je tudi podvojila število glasov, ki so jih volivci dali zanj. Čeprav se je konservativna večina podvojila, se je število glasov za torijevce povečalo samo za en odstotek. Sistem volilnih krožij v Britaniji je namreč takšen, da lahko prav neznamenita večina glasov na pravem mestu in o pravem času nesorazmerno spremeni politično sliko v parlamentu.

Z druge strani so liberalci na teh volitvah dobili več kot dvakrat več glasov kot na volitvah leta 1955, imajo pa zdaj prav tako šest sedežev, kot so jih imeli takrat.

Naj bo tako ali drugače, konservativci so zdaj trdno v sedlu za nadaljnjih pet let. Po torijevski zmagi, ki ni prila nepričakovano, in po tako veliki večini v parlamentu, ki pa je prila nepričakovano, je seveda mogoče razpravljati, kaj je prineslo konservativcem večino, kakor bi bilo seveda mogoče razpravljati, kaj ni prineslo konservativcem večine, če bi te volitve izgubili. Reči je mogoče to-le: gospodarski napredek v Britaniji in pa prispevek konservativne vlade k naporom za ublažitev mednarodne napetosti sta storila svoje.

Vzhid olajšanja je bilo slišati vsaj iz dveh glavnih mest: Washingtona in Bonna. Američani — kakor je znano — imajo dosti rajši opraviti s konservativci in isto velja tudi za kanclerja

Adenauerja, čeprav se ta še vedno kuja na Macmillana in njegovo vztrajanje pri sklicanju konference na najvišji ravni.

Značilno je, da je sovjetski tisk posvetil veliko pozornost volilnim rezultatom v Veliki Britaniji. Ko tisk analizira razloge za zmago konservativcev, poudarja, da se v tem stoletju še ni zgodilo, da bi ena stranka trikrat zapovrstvo zmagala na parlamentarnih volitvah v Veliki Britaniji. Toda čeprav »Pravda« piše, da se laboristom ni posrečilo dovolj izkoristiti slabosti v zunanje in notranjepolitičnem programu konservativne stranke, pa »Izvestija« z druge strani priznava, da je imela predvolilna taktika konservativcev določen učinek. Po mnenju časopisa je bilo laboristom res težko zanikati dejstvo, da je bil Macmillan prvi izmed voditeljev dveh britanskih strank, ki je obiskal Moskvo, da bi se sestel s Hruščevim.

To bi kazalo, da tudi Moskva ni bila posebno zainteresirana, da bi zmagali laboristi. V zunanjepolitičnem pogledu se ne bi dosti spremenilo, vsaj kar zadeva sestane na najvišji ravni in urejanje odnosov med Vzhodom in Zahodom. Edina večja razlika — če izvzamemo morda odnos do atomske bombe — bo v politiki britanske vlade do kolonialnih posesti v Srednji Afri-

ki. Sicer pa bi se laboristični voditelj Gaitskell težko pokazal večjega zagovornika sestanka na najvišji ravni od premiera Macmillana.

V novi vladi bo prišlo do nekaterih sprememb. Predvsem je treba omeniti odhod ministra za kolonije Lennox-Boya, ki zapušta ta položaj na lasno željo. Upati je, da bo z njegovim odhodom strta pot za izpuščitev predsednika afriškega kongresa dr. Bande. Kaže tudi, da je prišlo do spremembe v ministrstvu za delo, medtem ko bo sedanji zunanji minister Selwyn Lloyd najbrž odšel na položaj.

Notranja politika Velike Britanije bo še naprej potekala v znamenju boja proti inflaciji, za dvig produktivnosti dela, za previdno gospodarsko ekspanzijo in za krotitev sindikatov. Na laboristični strani pa bo verjetno prišlo do široke in globoke analize vzrokov, ki so povzročili poraz. Verjetno bo prišlo do določitve gibanj v stranki, ki bodo zahtevala jasnejše opredeljeno politiko in program, ki naj se ostreje razlikujeta od konservativnih. Spet utegne izbruhniti atomska debata v sindikatih in število nezadovoljnih z vodstvom stranke se bo prav gotovo povečalo. Govoriti zdaj o kakih razcepitv znotraj stranke, je preveč tvegano. Ni pa dvoma, da bo kritika laborističnega vodstva precej glasna in ostra.

Po volitvah

Otroci spet zažgali 3.000.000

7. oktobra ob 15.10 je zagorelo gospodarsko poslopje Jožeta Prehla iz Sentupertov. Požar so zagnali domači in sosedovi otroci, ki so se spravili v šupo koruzo pod. Poslopje je pogorelo do tal. Skupno s prodjem in vneto količino sena, ki je tudi pogorelo znaša škoda okoli 3 milijone dinarjev.

Teden za tednom zažigajo otroci milijonske vrednosti, starši ste pa še vedno toliko brezbržni, da puščate vžigalice in vžigalnike v dosegu otroških rok.

tehnične okvare je ostal na avtocesti tovornjak H 642, ki je vozil proti Ljubljani in je bil pravilno osvetljen. Petnajst minut za njim je pripeljal ravno v tej smeri Fiat 1800 reg. št. TS 35632, ki ga je vozil italijanski državljan dr. Boris Zajec. Malo pred krajem nesreče se je srečal z nasprotno vozilom avtomobilom, katerega voznik ga avtoverjetno osepil, ker pri srečanju ni zmanjšal brzine, ni opazil na česti stojčega tovornjaka. Pri tečenju je dobil voznik hude poškodbe, njegova sestra Božena dr. Zajec-Lavrič pa je v smrtni nevarnosti. Oba sta v novomeški bolnišnici. Na obeh avtomobilih je škoda za 2,4 milijona din. od tega na italijanovem 1,8 milijona din.

Po avto cesti ni treba voziti brez ozira na vse varnostne ukrepe, posebno ne ponoči. Vozite raje bolj počasi, pa boste prišli prav gotovo in celi na cili!

Dekle je bilo znano kot mirna, pridna in skromna delavka, ki je bila edina hči bolehnih in onemoglih staršev, zato je njena smrt toliko bolj žalostna. Ko je bila stara 9 mesecev, so njeneža očeta ubili 200 metrov vstran od kraja njene nesreče.

Pogreba se je udeležilo nad 600 ljudi. Okoli 40 njenih tovaršic iz podjetja se je na pogreb pripeljal s kolesi. Morda bo ta nesreča vplivala na mlade kolegarice, ki dirkajo po cestah kot bližnji, da bodo vozili previdneje.

FIAT 1800 V TOVORNIJAK

V bližini vasi Gmajna pri Raki se je zgodila 11. oktobra ob 19.45 težka prometna nesreča. Zaradi

VLAK V TRAKTOR

9. oktobra ob 7.18 je prišlo na nezavarovanem železniškem prelazu v Sentovrencu pri Trebnjem do težje nesreče. Traktorist, ki je vozil Fergusonovo s prikolico, se pred prehodom čez prelaz ni preprečil, če na prosti ni vlaka. Lokomotiva se je zaletela v sredino traktorja in ga rinita 180 m daleč. Traktorist je bil hude poškodovan, traktor pa je 90% uničen. Skupna škoda znaša okoli 2 milijona din. Dg nesreče je prišlo po krivdi traktorista, ki je bil pri prevozu čez prelaz nepreviden in nepazljiv.

Zaradi nepazljivosti je bilo spet nekaj milijonov!

SMRT POD KOLESI

7. oktobra je vozil gramoz iz Dobove proti Bizeljskem traktorist, s prikolico. Bazen vozilka so se peljali na traktorju in prikolici še vinjeni delavci. Delavec Karl Traupuz je med vožnjo zaradi vinjenosti padel s traktorja pod prikolico, ki ga je povzročila do smrti. Kriv je traktorist, ki je bil pri prevažanju ljudi!

V tem tednu nabiramo

LIST hrabiske reše (500 dinarjev), sizenovca (180 dinarjev), tropska okolištnega (70 dinarjev), robide (40 dinarjev), maline (40 dinarjev), bršljina — bršljan (70 dinarjev)

RASTLINO zlato rozge (60 dinarjev), hrabiske reše (200 dinarjev), kopitnika s korenino (78 dinarjev), jeternika (150 dinarjev), vodne kreše (180 dinarjev), pitljega dresna — moravka (40 dinarjev).

Korenine beladone (140 din), arnike (350 din), blusča (180 din), gomolja jenskega podleska (120 din), rumenega regrata (125 din), srčne moči (180 din). — Korenine blusča in gomolja jenskega podleska je treba razrezati kot gobe.

PLODOVE česmina (120 dinarjev), črnege trna — oparnice (50 dinarjev), bezga (100 dinarjev), šipka čeliga (50 dinarjev), šipek lušten brez semena (180 dinarjev), glog — beli trn — medvedove bruske (50 dinarjev)

Zeleni orešovi lupki, posušeni, morajo imeti svetlorjavo barvo (60 dinarjev).

»KREMENICA« in »KOMUNALA« združeni

Pred dnevi sta se sevniški podjetji »Kremenica« in »Komunala« po daljših pripravah vendarle spojili v ano podjetje, ki bo obdržalo ime »Komunala«. S izvršteljmi vezni povezan kolektiv bo v novih pogojih lahko uspešneje uresničeval svoje naloge.

S sejmšiča

V ponedeljek 12. oktobra so na novomeško sejmšiče pripeljali 1245 prašičev, prodaji pa so jih 1118. Promet je bil zelo živahen, ker so prišli tudi Hrvatji, ki so znani kot dobri nakupovalci. Za prašiče so zahটেvali od 2000 do 15.000 dan.

POSLOVNA ZVEZA NOVO MESTO razpisuje delovno mesto

REFERENTA za emolaza

Po možnosti naj ima izobrazbo kvalificiranega delavca v trgovini. Osebnih prajemki po dogovoru. — Nastop službe takoj.

»KREMENICA« in »KOMUNALA« združeni

Pred dnevi sta se sevniški podjetji »Kremenica« in »Komunala« po daljših pripravah vendarle spojili v ano podjetje, ki bo obdržalo ime »Komunala«. S izvršteljmi vezni povezan kolektiv bo v novih pogojih lahko uspešneje uresničeval svoje naloge.

»KREMENICA« in »KOMUNALA« združeni

Pred dnevi sta se sevniški podjetji »Kremenica« in »Komunala« po daljših pripravah vendarle spojili v ano podjetje, ki bo obdržalo ime »Komunala«. S izvršteljmi vezni povezan kolektiv bo v novih pogojih lahko uspešneje uresničeval svoje naloge.

Trgovsko podjetje ŽELEZNIŠKA NOVO MESTO

sprejme

2 TRGOVSKA POMOČNIKA

železniške stroke

1 FAKTURISTKO

SALDOKONTISTA ali SALDOKONTISTKO

s popolno srednjo šolo ali z nepopolno srednjo šolo, vendar s triletno prakso.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. Pod 1. so lahko tudi trgovski pomočniki mešane saroke, ki imajo veselje do dela v železninskih stroki.

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE LJUBLJANA, obrat BOROVNICA

sprejme

večje število mojstrov za vodenje delovnih skupin in večje število kvalificiranih mlazarjev

Na razpolago so samska stanovanja, hrana v obratni menj.

Ponudbje pošljite na: Lesno industrijski obrat Borovnica.

POSLOVNA ZVEZA NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

REFERENTA za emolaza

Po možnosti naj ima izobrazbo kvalificiranega delavca v trgovini. Osebnih prajemki po dogovoru. — Nastop službe takoj.

R A Z P I S

Razpisujemo

tečaj za pripravo kandidatov na mojstrski izpit.

Tečaj se bo pričel pri Okrajni obrtni zbornici v Novem mestu ob koncu oktobra ali v začetku novembra t. l. Rok za pismene ali ustne prijave je 26. oktober 1959. Hkrati obveščamo vsa obrtna podjetja in zasebne obrtnike, da se bo predvidoma v mesecu januarju 1960 pri tej zbornici pričela šola za vodilni kader. Podjetja vabimo, da čimprej prijavijo interese izmed svojega delavstva.

OKRAJNA OBRITNA ZBORNICA, NOVO MESTO

Kletve in solze v deželi Feliksov

Pridružil sem se izterjevalcu davkov. V lepem sončnem jutru sva se odpravila v novomeško okolico. Ker je tam mnogo ljudi z imenom Feliks, bom kraj na kratko imenoval — dežela Feliksov. Človek se jih na taki poti nabere... Pojasnijo bom prideljal na koncu, zato se mi pridružite kar na začetku poti.

— KAKŠEN VOZ IN KAKŠNI KONJI... Tako naju je pozdravil kmet pred novo hišo. Ko sva prispela, se je pripravil, da požene par konj, vpreženih v naložen voz. Izterjevalec mu je razložil, da dolguje občini blizu 7.000 dinarjev za takšno na konje in voz.

— Kakšen voz in konji! (Sledila je »rešta božičev in svetnikov«). Nilkar jih nisem imel in jih ne bom imel. Kaj pa mislite! Kot listja in trave vas je na občini in še ne znate napisati tako kot je prav! Pred vojsko sta bila na občini eden ali dva človeka in je bilo vse v redu! Bolj kot zdaj! Preveč vas je, zato pa toliko plačujemo in še ni reda! — Ko se je »izkašljaj« le poklical zata. Ta se je k hiši priženil in s seboj pripeljal voz in konje. Zdal »fura«. Na občini pišejo vse na »starega«. Mladi je obljubil, da bo prvega ko prejme plačo, takso poravnal.

BREZ TEŽAV...

— Pozdravljeni, mamal 430 dinarjev davkov ste še dolžni. Boste plačali? — Plačala bom, plačala, pa rada! Za trenutek se je umaknila v hišo in se vrnila z jurijem v roki. Midva sva sedla na

hloč, svinčnik je zdrsel po bloku in potrdil. Ker ni bilo dovolj drobiža, sva posodila v državno blaginjo vsak 200 dinarjev. Lepo smo se poslovili.

Nato sva iskala številko 26 in jo končno našla.

— Pozdravljeni mama! 1.800 dinarjev takse za hibrido ste dolžni. Je Feliks doma?

— Ni ga. Pri Pionirju dela!

— Po boste plačali?

— Bom, bom, seveda bom!

— Odšla je po denar. Midva sva medtem čakala v delavnici. Čevljiarska miza, orodje, stroj. Gospodinja se je vrnila. Opažila je najine poglede in dodala:

— Saj ne dela več! Le za domače še ponkrpa kakšno stvar. — Sprejela sva denar, izstavila potrdilo in odšla.

»RAJŠI GA RAZBIJEM...«

Vstopila sva v delavnico.

— Dober dan! Dolžni ste 36.000 dinarjev davkov!

— To je nemogoče, saj sem letos vse sproti plačevala! Imam potrdila! — Res so bila potrdila kmalu na mizi.

— Lani ste ostali dolžni 28.000 dinarjev. Vse kar ste plačali letos, smo knjižili na račun tega dolga, torej ste dolžni še nekaj za lani in vse za letošnje leto. Pripravite 20.000 dinarjev, preostanek boste plačali prvega.

— Plačam toliko kot morem, vse pa, povem, da ne bom! Saj mož tako dela samo za davke. Vse njegova plača gre zanje.

— Mi smo prišli po denar. V zaostanku ste.

— Prijateljica mi je pripravovala, da so njež črtali ves zaostanek, zakaj bi ga potem jaz plačevala. Ne dam!

— Kako je z vašo prijateljico, ne vem. Mi smo prišli po denar. Saj imate pomočnico in vajenico, torej se vam izplača in nekaj zaslužite. Dajte denar, ker bomo sicer rubili.

— Saj sem plačala vse za letos! Pa naj država vzame mojo obrt! Rubit pa ne pustim. Raje razbijem, predno boste kaj zrubili! — Zdal so solze tekle že v potokih. Drobne iskre so se vžigale v lepih očeh. Rubežni zapisnik je bil ena, dve, tri — sestavljen. Obrtnica je odklonila podpis. Z izterjevalcem sva odšla brez denarja, komisija bo pozneje opravila z rubežem, če ne bo lastnika pravočasno plačala zaostanka. »Nimajo« — nisem vajen solz in kar zasmilila se mi je uboga žena... Toda v naši sem zvedel, da je lepa, enonadstropna hiša njihova last. Pred nedavnim so kupili »Moskviča«...

—PRESTAR SEM...

— Mojšter, dolžni ste 720 dinarjev takso za hibrido!

— Nič ne bom dal! — po kratkem premisleku pa: »No ja, če sem zmogel pol milijona za obdelavo vinograda, bom dal se teh 720 dinarjev. Dohodnine na obrt imam letos preveč. Sam sem, brez pomočnika in vajencev, plačam pa toliko kot ona tam, ki ima oboje. Letos sem plačal 11.600 dinarjev za prve tri akontacije. Nikoli nisem ugovarjal, toliko pa ne zmorem, če me ubijete. Državna delavnica mi

vse odreže. Ljudje so mi dolžni in ne plačajo!

— Pa se vključite v socialistični sektor!

— Vi ste mladi, za vas bi to bilo. Jaz sem star, ne morem več tako urno delati kot včasih. S 6 ali 7 jurji, ki bi jih tam zaslužili, ne bi mogel živeti. — Sprejela sva denar in odšla. Mojšter je ostal sam v delavnici, polni orodja. Na leto plača 36.700 dinarjev davkov.

ZMESNJAVA

— Dober dan! Takso za hibrido ste dolžni! — pozdravila sva kar skozi odprto okno. Prikazal se je obraz starejše žene z očali na nosu. Zagrmeli so »božiči« in nato:

— Jaz nič ne vem, kar z njim se zmejnite. Ob dvanajstih pride jesti! — Ko sva se oglasila opoldan, sva gospodarja res našla doma.

— Kot vsako leto, sem sproti plačal. Imam potrdilo. Le pogledjte! — Ugovili smo, da je plačal uslužbencu krajevnega urada že marca letos, mi ga pa terjamo konec septembra. Prejemnik je vplačilo pomotoma vpisal v blok za dohodnino. Zadevo sva preverila na Krajevnem uradu in se gospodarju opravičila.

TUDI DOBRI LJUDE SO NA SVETU

Stala sva pred neko hišo in premišljevala, kje bi našla številko 39. Hišne številke so bile po vojni že večkrat zamenjane. Nekateri jih niso nabili, nekateri so jih zamenjali s sosedji in zmešnjava je popolna. Ko sva tako tuhtala, je na vratih hiše pred nama stala gospodinja. V obeh in obličju ji je igral nagajiv nasmeh.

— Oh, kar balte, saj je tu številka 39, — se je oglasila naenkrat. Roko je držal v predpasniku in nekaj mečkala. — Prej ko človek plača, prej je »fraj«, — je po-

vedala po domače. Medtem ko sva pisniti potrdilo je še pripomnila:

— Če človek takoj na plača, se odriva. — Smo bili pridni, ko smo prišli, ne? — O, pridni, pridni, bolj kot mi! No, zdaj smo pa rešeni za letos, ne? — Prtridila sva in se poslovila od prijazen gospodinj.

ZDAJ PA SE POJASNILO

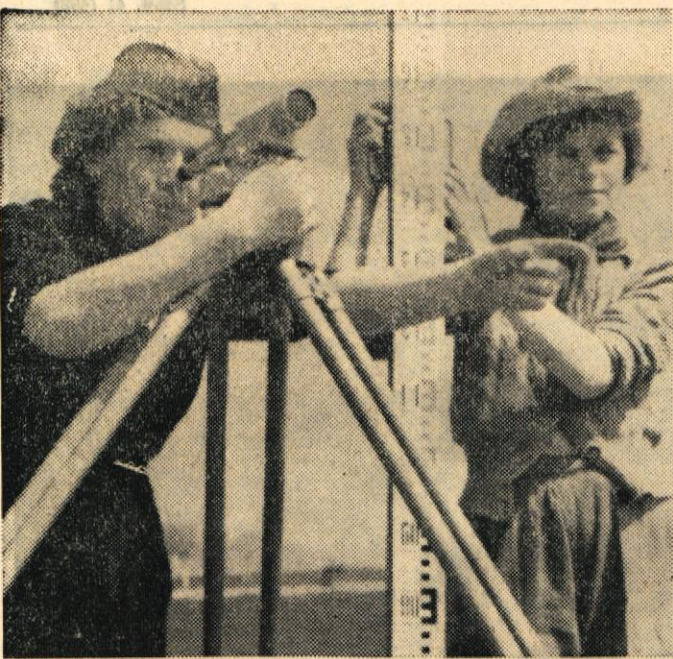
Opisal sem le nekaj »obiskov«, ki sem jih preživel tega dne kot spremljevalec izterjevalca. Najboljše bo, da kar sami presodite, kaj je prav in kaj narobe. Izterjevalec mi je povedal, da je dan poleg veliko mirneje kot sicer, kadar je sam. Da je bilo manj kletve in vpitja, je pripomnil Dolenjski človek je po naravi dobrodušen. Nelepi prizorci, ki jih nekateri prirejujejo izterjevalcu, ko pride po zaostanek, gotovo niso slovesu dobrodušnosti v čast. In vsakdo nazadnje brez rubeži plača svoje obveznosti.

Opazil sem tudi, da ne dolžejo povsod davkov povsem objektivno. To je krivda odbornikov. Oni so dolžni rešiti te odnose. Ljudem, ki vpijejo in preklinjajo, ko se pojavi izterjevalec, pa bi povedal je tole: hiše ste pozidali, dvignili ste nadstropja, prekrili ste strehe, vstavili široka sveila okna v stene, elektrika vam sveti v stebah, tudi vodovod imate marsikje. Iz hiše je slišati radijske sprejemnike. Za vse to je dala socialistična družba mnogo sredstev. Delavci v tovarnah so se veliko znojili tudi za vas. Da, tudi za »Moskviča« so oni prislužili in pripravili devizne dinarje, predno smo ga uvozili iz Rusije. Zato ste dolžni od svojega obilja dati vsaj nekaj tudi vi. To sem pripomnil zato, ker je kriv, da ni mogoče živeti. Slišati je pri bogatacih. Povprečni državljan plačuje davke brez zle besede, malčje. Ve, da je to njegova razumljiva dolžnost. M. J.

Z visoko dvignjeno zastavo

polna delovne radosti, zaupanja svojih narodov in vere v svetlo bodočnost stopa mladina nove Jugoslavije v socialistično prihodnost

Ko bodo slavili desetletje mladih ljudi letošnje zmage na gradbiščih avtomobilske ceste v Srbiji in Makedoniji (tu so v nedeljo cesto že izročili prometu), se bodo skupine geodetov, geometrov, gradbenih in drugih inženirjev že začele pripravljati na naloge v prihodnjem letu. V začetku je vedno tako kot kaže gornja podoba; mladih tudi pri teh delih nikoli ne manjka

PREDSEDNIK REPUBLIKE JOSIP BROZ TITO JE POSLAL OB PROSLAVI 40. LETNICE SKOJ NAŠI MLADINI POSLANICO, V KATERI PRAVI:

»Z današnjim dnem je minilo 40 let, odkar je bila ustanovljena Zveza komunistične mladine Jugoslavije, organizacija, ki ni bila le najzanesljivejša opora naši Komunistični partiji, temveč tudi šola njenih novih kadrov. Zato naši narodi obenem, ko proslavljajo letos štiridesletnico KPJ, proslavljajo tudi štiridesletnico SKOJ.

Skozi vse to obdobje je organizacija komunistične mladine

Jugoslavije častno opravljala svojo dolžnost avangarde mlade jugoslovanske generacije in bila je vir vedno novih revolucionarnih sil, ki so dobile svoj polni izraz v veliki narodnoosvobodilni in revolucionarni borbi med drugo svetovno vojno.

Moč organizacije SKOJ ni bila toliko v njegovi številčnosti kot pa v revolucionarnih lastnostih — v neustrašenosti in heroizmu njegovih članov, v njihovi vernosti Komunistični partiji in prepričanosti v upravičenost in nujnost zmage so-

cializma, v njihovi brezmejni predanosti stvari revolucionarne borbe. Kot Partija je tudi SKOJ pred vojno prestopil težke preizkušnje in njegove vrste so bile pogosto zdesetkane v neenaki borbi s silami reakcije. Cele plejade mladih komunistov so umirale v revolucionarnih spopadih. V tej borbi pa je Zveza komunistične mladine Jugoslavije postajala vse bolj enotna in močnejša, zato ker je kot del našega revolucionarnega gibanja verno izražala najgloblje življenjske interese in težnje mlade generacije naših narodov.

SKOJ je bil najbolj zaveden vodilni del napredne jugoslovanske mladine, hrbenica širo-

kega mladinskega gibanja, ki je odigralo neprecenljivo vlogo v revoluciji in socialistični graditvi. Njegova zgodovinska služba je, da je z dosledno borbo za enotnost mladine, ob stalni pomoči Partije, ustvaril enotno milijonsko organizacijo mladih graditeljev socializma — Ljudsko mladino Jugoslavije.

Med mlado generacijo naših dni in pokolenji, ki so bila pred njo, obstaja živa organska vez. Naša mladina živi danes v svobodni socialistični državi, ki ji zagotavlja široke pravice in možnosti za vsestranski razvoj. Ona živi bolj polno in radostno življenje in vedro gleda v svojo bodočnost, saj so se cele generacije revolucionarjev desetletja borile za zmago socializma, ki se zdaj uspešno uresničuje v naši deželi.

Sedanje generacije imajo sveto dolžnost, da v svojih mislih in srcih čuvajo spomine na neustrašno borbo, na svetle like in junaška dejanja prejšnjega revolucionarnega naraščaja, da se navdihujejo z njegovimi zgledi in da negujejo v sebi najlepše lastnosti mladih komunistov. Sedanje mlade generacije bodo najbolj nadaljevale revolucionarno delo SKOJ, najbolj uspešno bodo izpolnjevale obveznosti do svoje socialistične skupnosti, svojega ljudstva in lastne bodočnosti, če bodo tudi dalje v prvi vrstah borci za socializem.

Vse, kar gradimo in ustvarjamo v naši deželi, je namenjeno delovnemu človeku, namenjeno je sedanjem in bodočim pokole-

njem mladine. Naša socialistična družba in ves sistem naše socialistične demokracije omogočata široko ustvarjalnost in pobudo mladih ljudi na vseh področjih družbenega življenja.

Mladinci in mladinke, bodite sedaj vi ustvarjalci in graditelji nove socialistične družbe z isto vztrajnostjo, s katero so prejšnje generacije rušile stari, preživeli in reakcionarni. S predanim učenjem in vztrajno skrbjo za svoje izobraževanje se usposabljajte ne le za dobre strokovnjake, temveč tudi za aktivne družbene delavce. Povsod kjer živite in delate — v podjetjih, na vasi, v šolah, na delovnih akcijah — bodite zgled razvite družbene odgovornosti in novega, socialističnega odnosa do dela. Naj se vaš konstruktivni prispevek vse bolj čuti na vseh področjih našega družbeno-političnega in kulturnega življenja.

Bodite nepomirljivi do vsega, kar moti naš socialistični družbeni razvoj. Delajte tudi dalje neumorno za zблиžanje mladine vseh naših narodov, za razvijanje bratstva in enotnosti, ki je zagotovilo naših novih zmag in velike bodočnosti naših narodov. Trudite se kot doslej za razvijanje prijateljske sodelovanja z mladino drugih dežel, s čimer boste najbolj prispevali k stvari miru in socializma.

Cestitam vam ob proslavi 40. letnice SKOJ in želim, da bi bila nova spodbuda v našem ustvarjalnem delu za dobro naših narodov in socialistične skupnosti.

To je junaštvo

»... Pretreslo me je, ko sem videl prizor. Gradili so progo Brčko-Banoviči. Na odseku pri Brčkem so gradili most, pa ni bilo gradbenih sredstev, zato je četa stala do kolen v blatu ter ga grabila z lopatami in rokami, ker je bilo treba most zgraditi do roka. To je junaštvo. Brigadirji so tekmovali. Na akcijo so prišli prostovoljno. Vem, koliko so si prizadevali, da bi prišli v brigado. Če so fantje in dekleta stali v blatu in zmrzovali, pa vendar tekmovali, je moralo biti v njih prepričanje o smislu in pomenu te človeške akcije.

Letos junija sem bil na avtomobilski cesti in videl sem mlade ljudi, ki zdaj delajo v drugačnih pogojih kot so delali njihovi tovariši pred trinajstimi ali štirinajstimi leti. Zdaj imamo dobro tehniko, delamo drugače, mladi pa so

ostali takšni kot nekoč, sposobni za navdušenje in požrtvovalno delo. Jasnno je, da se ti mladi ljuče zdaj v mislih ne ukvarjajo z istimi vprašanji kot so se njihovi tovariši. To je doba medplanetnih rakiet in visokih znanstvenih dosežkov, čutim pa, da je naša mladina zavzeta za svojo deželo in da želi zgraditi domovino, ki bo vsem našim ljudem zagotovila gnotno blaginjo in kulturni napredek. Zdaj za dekleta in fante ni več vprašanja vdanosti socialistični domovini, saj preživijo sleherni dan v socialistični stvarnosti. Vendar se fantje in dekleta ne zadovoljujejo s tem dejstvom, ne čakajo, marveč delajo, se učijo in se borijo.

(Odlomki intervjuja z Rodoljubom Čolakovičem v časopisu Mladost)

Z vsemi akcijami je tesno prepleteno tudi kulturno-prosvetno in športno udejstvovanje brigadirjev. Kdo se ne bi pomeril v zanimivi partiji šaha v prostih urah!

Kjerkoli smo jih srečali, čemerneža ni bilo med njimi. Vsak je bil ponosen, da je brigadir in Titov graditelj!

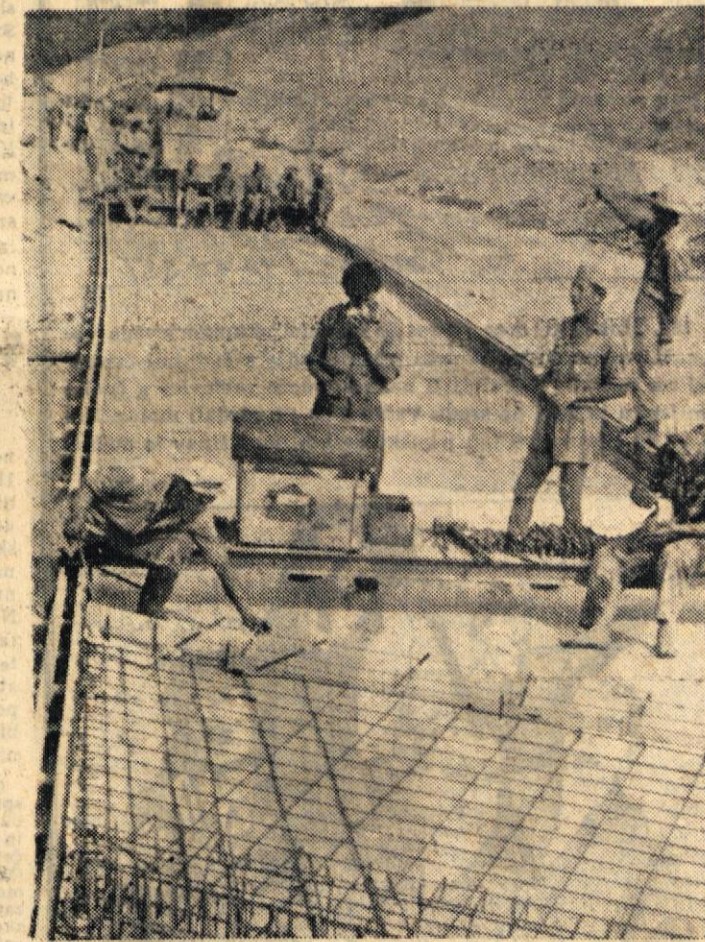
»Te delovne akcije mladinskih brigad niso dale samo velikega materialnega prispevka naši socialistični izgradnji, ampak so moralno, politično in ideološko dvignile mlade, ki se je s skupnim delom sama izgrajevala. Delo je dobilo tisti pomen, ki mu pripada, da je ponos človeka v novi družbi, da je človeška potreba ne pa nujno zlo in nekaj, česar se velik del ljudi včasih sramuje. Skupno življenje mladine iz raznih republik na delovnih akcijah je zelo pripomoglo k utrditvi bratstva in enotnosti med našimi narodi.«

TITO

Tudi njim — fantom in dekletom na desni in brigadirju na levi — se moramo zahvaliti, da je Dolenjsko in Spodnje Posavje lani prerezala — ali pa le še bolj spojila! — moderna avtomobilska cesta in nas približala svetu. Kmalu bo leto dni, kar so nam brigade s pomočjo celotne socialistične Jugoslavije in naših gradbenih podjetij odprle sodobno pot v Ljubljano, Zagreb in Beograd. Nismo jih pozabili, pridnih udarnikov in požrtvovalnih mladih graditeljev! Tudi letos smo z njimi, ko slavijo praznik zmage v Makedoniji in skoraj tudi v Srbiji!

Dober tek! Nasmejani obrazi povedo več kot še tako dolgo pojasnilo pod sliko...

Takole je zdaj na zadnjih kilometrih cestišča v Srbiji. Za skupino, ki polaga na utrjeno posteljico zadnje »preproge« betonskega železa, že leze orjaški finiher, ki bo zgledil in odebil delo 7 mesecev z močno plastjo betona ali asfalta. Ko dosežejo dela to stopnjo, govorje graditelji prav malo ali ničesar — zdaj je treba hiteti, da velikan ne bo čakal

Če me pustite, se vam bom maščeval. Če me boste ustrelili, pa boste spoznali, kakšno je maščevanje mojih tovarišev skojevcev.

IZJAVA MLADINCA IZ LIKE ČETNIKOM PRED USTRELITVIJO

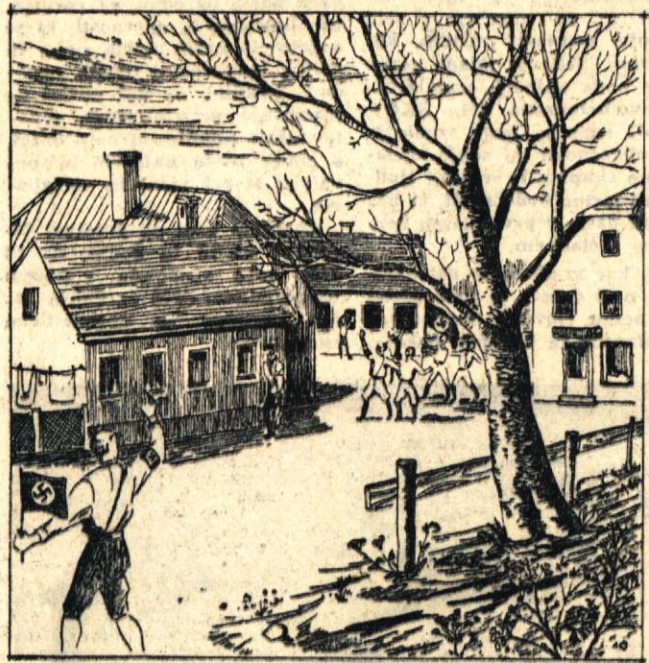

NEPOKORJENI BREGOVI SLAVJE NA KVASICI

PIŠE: Milan Braškovič RIŠE: Miro Cetin

9. Potem je prišel domov Jože in z njim tudi voli. In spet, kak dan pozneje, so bile ceste v dolini kar nenadoma vse črne avtomobilov, ki so prevažali tujo, zmagovito vojsko. Dolge kolone avtomobilov so videli tudi od Mohorjeve domačije. Vile so se iz mesta nekam naprej po dolini proti vzhodu. Kolonam kar ni bilo videti konca.

10. Mohorjev breg takrat še ni videl okupatorjevega vojska. V vas pa so prišli neki pijani ljudje s čudnimi črnimi križi na rokavih in pribijali na hiše rdeče zastavice s črnimi zlomljenimi križi na sredi. Vaščani so jih gledali molče. Nekaj so jih spoznali — teh nemškutarških domačinov iz doline.

11. Na Mohorjevem bregu ni visela nobena zastava in nihče ni nazdravil okupatorju. Po dolini pa so divjali nemškutarji. Zapeljanci in rojeni hlapi so v procesijah hodili po cestah in se klanjali ošabnemu osvajaču. Oče Mohor je namrščil čelo, ko je tudi nekaj vaščanov odšlo kriviti svoje hrbte.

12. V eni izmed tistih morečih noči se je privlekel domov tudi Miha. V raztrgani vojaški obleki, v napol razpadlih čevljih in brez kape. Toda s težko svetlo karabinko in polno torbo nabojev. »Tako, doma sem! Komaj sem se živ izvlekel. Uh, kako težka je bila pot po gorah in hostah!«

V nedeljo so prebivalci Crnomlja, Kvasice, Tanče gore in okolice pozdravili v svoji sredi nekdanje partizanske borbe, ki so si prišli stisniti roke in obujati spomine na težke in veličastne dni junaških bojev. Ob glavni cesti Crnomelj—Vinica pri naselju Kvasica je bilo ponovno zelo glasno in živahno. To pot pa niso pokale puške in ni telca kri, kot je bilo to leta 1942. V noči od 21. na 22. september 1942 je namreč četrta kordunaška brigada napadla italijanske fašistične postojanke v Crnomlju in okolici. Medtem ko partizanske enote niso mogle obradati gostega obroča obrambnih bunkerjev okoli mesta samega, so pa razbile vojaško postojanko na rudniku Kanjarica in uničile vse

zunanje objekte in strojne naprave, razen tega pa pri Rožnem dolu uničile še vlak cisterne. Naslednjega dne je ista brigada docela uničila na območju Kvasice in Tanče gore fašistično motorizirano kolono. In preteklo nedeljo so na omenjenem mestu slavnostno odkrili spomenik v spomin na veliko in pomembno zmago. Slovesnost je začel predsednik občinskega odbora ZB Crnomelj Franc Košir, ki je pozdravil navzoče preživle borbe četrte kordunaške brigade s tedanjim komandantom Nikolom Vidovičem na čelu. Proslavo so se udeležili tudi član izvršnega sveta LRS Tone Fajfar, predstavnik okr. odbora SZDL Novo mesto Martin Zupelj in Jože Ravbar ter predstavniki OLO Karlovac.

Zbranim je bivši komandant brigade Nikola Vidovič, sedaj general JLA, opisal potek takratne borbe, ko so na temu sektorju partizani napadli motorizirano italijansko kolono ter jo v jurišu z bombami in noži popolnoma uničili. Rezultat borbe je bil: 120 fašistov mrtvih (med njimi 7 oficirjev) in 18 ujetih, uničenih 7 kamionov in 2 motorja. Partizani so imeli le tri žrtve in 22 ranjenih, zaplenili so pa veliko orožja in večjo vsoto denarja. Ta zmaga je bila pomembna zlasti zato, ker je porušila načrt Italijanov, ki so ravno tedaj pripravljali velik napad na Gorjanec in za to akcijo koncentrirali 70.000 mož.

Pri odkrivanju spomenika je govoril tudi sekretar občinskega komiteta ZK Crnomelj Franc Hočvar ter povezal to slavo s spominom na boje in zmage, žrtve in napore štiri-desetletne revolucionarne dejavnosti naše Partije in SKOJ. Omenil je zlasti akcije in neizprosne boje belokranjske mladine, ki je na vsakem koraku napadala, točila in uničevala zatiralce in uničevalce naših narodov.

Spomenik je delo kiparja Jakoba Savinška iz Ljubljane. Kip, ki predstavlja simbolično glavo, je 4,80 m visok in 2,40 m širok. Izdelan je iz enega kosa marmorja iz kamnoloma v Gradcu ter je težak 14 ton. Montaža kipa je prva te vrste pri nas, saj stoji ves blok le na minimalnem oporju ter je vsa obdelava prilagojena naravi. pb

Spomenik na Kvasici je najnovejši, po svoji zasnovi moderno umetniško delo akad. kiparja Jakoba Savinška. Iz kamnoloma v Gradcu so tamkajšnji kamnarji z vso ljubeznijo po navodilih umetnika izrezali mogočen, skoraj 15-tonski blok marmorja, ki ga razen nekaterih malenkosti skoraj ni bilo treba oblikovati. Iz enega kosa kamna oblikovana glava je postavljena na tri tanke feklene nosilce; iz daljave je videti kot da bi lebdela nad travo

Občinska zveza DPM v Novem mestu

V okviru letošnjega tedna otroka je bila ena izmed akcij ustanovitve občinskih zvez DPM in pionirskih komisij pri teh zvezah. Tudi novomeška občina je dobila tako zvezo. Prejšnji petek so se sestali na pobudo obč. odbora SZDL v novomeški mladinski dvorani zastopniki vseh DPM in občini, kakor tudi zastopniki organizacij, ki imajo opravka z mladino.

Navzoči so izvolili odbor in sprejeli sklepe za nekaj začetnih nalog: ustanovili bodo komisije za varstvo družine, za vzgojo staršev in za stanovanjsko skupnost. Nova zveza bo morala misliti tudi na vajensko mladino, skrbeti bo morala za šolske kuhinje in kolonije, razen tega pa bo njena naloga pomagati pri organizaciji zleta pionirjev-zadružnikov ter mladih naravoslovcev, ki bo prihodnje leto. Sredstva za uspešno opravljanje nalog občinskih zvez DPM se bodo našla v podjetjih, kjer imajo na razpolago sklad za izboljšanje standarda delovnih ljudi. Občinska zveza DPM bo morala skrbeti tudi za združevanje in pravilno koriščenje sredstev, ki jih bo dala občina iz sredstev stanovanjske skupnosti za uresničitev vseh teh nalog.

Zastopniki Partizana, Rdečega križa in tabornikov so s temi nalogami soglašali in bodo odšel prek občinske zveze DPM vključevati pionirje in mladino v vrste posameznih organizacij. Tako bo ta zveza množično usmerjevalec naših otrok in mladincev v razne organizacije, ki skrbijo za zdrav razvoj in zabavo naših najmlajših. Pričakuje se, da bodo te naloge s ekspanzijskimi napore posameznikov in organizacij uspešno opravljene.

Novi odbor bo gotovo našel v vrstah strokovnjakov in prijateljev mladine dobre godelavce, ki bodo dopolnili program, sprejet v tednu otroka. M. T.

Crna Gora je prva dobila radiotelegraf

Cepprav je Crna gora na začetku našega stoletja spadala med najmanjše države na svetu, je pa bila med prvimi deželami, ki so dobile radiotelegrafsko zvezo z inozetstvom, in prva na Balkanu. Zveza je bila vzpostavljena 21. junija 1904 med mestoma Volujica pri Baru in San Kataldom blizu Barija. Med gosti, ki so se udeležili v Volujici slovesne otvoritve prve radiotelegrafske linije med Crno goro in Italijo, je bil tudi iznajditelj brezžične telegrafije Guglielmo Marconi.

Slovesen sprejem v LMS

V soboto, 10. oktobra, so na novomeški osemletki sprejeli 111 dijakov in dijakin v mladinsko organizacijo. V okrašen učilnici je predstavnik občinskega komiteja LMS po krajšem nagovoru vsakemu novemu članu predal izkaznico in čestitil. Novi mladinci in mladinke so takoj nato izvolili šolski komitej LMS in 11-članski sekretariat. Šolsko vodstvo jih je nato povabilo na zakusko, kjer so bili novi člani mladinske organizacije poglašeni.

(Ob dveh popoldne, ko bi moral sprejem pričeti, je bila slovesno okrašena učilnica polna dijakov in dijakin, ki so težko čakali pričetka slovesnosti. Predstavniki Okrajnega odbora SZDL, ki bi moral novim članom LMS prikazati pomen sprejema v mladinsko organizacijo, žal ni bilo. Prireditve je zato pričela brez nje, s tridesetno zamudo. Ker ni bil nihče na to pripravljen, se je v programu matrike zastavilo. In še to: šolski otroci so čakali lažni uro dlje, kot bi sicer. Govorimo o tem, da mora biti sprejem v LMS mejnik v življenju mladega človeka. Brez krivde šolskega vodstva, mladinske organizacije pa sprejem na novomeški osemletki ni bil tak, kot bi moral biti!)

Proslava partizanske sanitete na Rogu

Devet velikih avtobusov in več osebnih avtomobilov je v nedeljo, 11. oktobra, pripeljalo okoli 400 partizanskih zdravnikov in medicincev ter študentov medicinske fakultete iz Ljubljane na Rog. Stari partizanski zdravniki in zdravnice ter ostali, ki so delali med vojno v številnih partizanskih bolnišnicah, so medicinskemu naraščanju na kraju samem razložili, kako so nastale bolnišnice in pod kakšnimi pogoji so delali partizanski zdravniki med NOB.

Udeleženci medicinskega srečanja na Rogu so se ustavili najprej na Podstenicah, kjer je bilo kratko zborovanje. V

uvodnih besedah je vodja izvedbe medicincev Janez Rugelj poudaril, da mladi medicinci posebno žele imeti vsaj del take moralne etike in ljubezni do svojega ljudstva, kot so jo imeli partizanski zdravstveni delavci med vojno.

Po pozdravu je govoril profesor dr. Franjo Novak o nastanku partizanskih bolnišnic v Sloveniji in delovanju Slovenske centralne vojaške partizanske bolnišnice na Rogu. Navedel je, da je bilo na Rogu med vojno 20 partizanskih bolnišnic oziroma oddelkov, v njih pa se je zdravilo od pričetka do konca okoli 20.000 ranjencev in bolnikov.

Pod vodstvom docentke dr. Ruže Segedin so si zatem udeleženci ogledali partizansko bolnišnico v Jelendolu. Z velikim zanimanjem so poslušali mladi medicinci in medicinke, pod kakšnimi pogoji je nastajala in delala partizanska saniteta. Od tam so šli udeleženci na ogled partizanske pokopališča in Baze 20, popoldne pa še na Zgornji Hrašnik, kjer so si prav tako ogledali tamošnjo bolnišnico in urejeno partizansko pokopališče.

Med udeleženci so bili številni najvidnejši partizanski zdravniki in predstavniki zdravstvene službe v Sloveniji, med drugimi sekretar sveta za zdravstvo LRS dr. Tone Ravnikar, profesor dr. Lavrič, prof. dr. Milčinski, profesor dr. Zupančič, dr. Breclj, dr. Zunar, dr. Derganc ter drugi.

V Makedoniji imajo pragozd

Malokdo ve, da ima Makedonija pravi pragozd, oziroma džunglo. To je področje na Morihovskih planinah, na kateri doseže bajne širine in stopila človeška noga. Ta gozd pokriva več deset kvadratnih kilometrov in je res videti neprehoden. Na zahtevo Gozdarskega inštituta LR Makedonije bo ta edinstveni pragozd postavljen pod zaščito države, strokovnjaki pa bodo začeli raziskovati skrivnosti njegovega rastlinskega in živalskega sveta.

● OGLASUJTE
● V DOLENJSKEM
● LISTU!

Docent dr. Ruža Segedin med pripovedovanjem v Jelendolu

1941-1945 — USODNA LETA — 1941-1945

Delež dolenjskih železničarjev

(Nadaljevanje)
Njihova naloga je bila povečevati vse železničarje novomeškega vozlišča, razširjati propagandni material, zbirati vojaške potrebščine ter obveščati vse terenske politične in vojaške forume o položaju okupatorja. Organizirati so morali kurirsko službo za dovoz materiala in pošte med Ljubljano in Novim mestom — znana je železničarska kurirska postaja TV 23 —. Spravljati so morali številne ilegalce, ki so prihajali z sosednjega področja, v partizanske enote na terenu. Ta kanal je dobro deloval že od pozne jeseni 1941. Leta 1942 je bil že tako izpopolnjen, da so prihajale po njem že dan za dnem večje količine materiala, veliko pošte in propagandnega gradiva in raznih drugih potrebščin za delo na terenu. Končno so začele prihajati že kar vagonске pošiljke. Ob neki priložnosti je prispelo kar 6 polnih tovarnih vagonov z orožjem, sanitetnim materialom, zdravilskimi napravami in pod., razen tega pa več ilegalnih delavcev, med njimi član

ni raznih komitejev in drugih odborov, ki so se morali zaradi radež v Ljubljani in drugod umakniti na osvobodeno ozemlje. V tej dobro organizirani in razpredeni mreži je bilo poskrbljeno, da se je turnus partijcev v Ljubljani časovno ujemal s turnusom partijcev v Novem mestu. Tako se nikoli ni zgodilo, da pošta ali material ne bi prišla v prave roke. Treba je tudi poudariti, da vse do kapitulacije Italije v jeseni 1943 v vrstah železničarjev Novega mesta nikoli ni bilo izdajalca. Tudi to kaže, kako zvesto so se borili proti okupatorju in domačim podreptnikom.

Pokazalo se je, da je bilo nujno potrebno organizirati partijsko vodstvo za novomeško vozlišče, saj osnovne organizacije niso mogle imeti dobre in neposredne povezave z okrožnim vodstvom KP. Takrat je bilo med železničarji v Novem mestu 38 članov in kandidatov KP. Tudi druge naloge, kot na primer ilegalni kanali, zaščiti bataljon, ki je bil takrat že ustanovljen, in pod., so terjale enotno vodstvo.

Zato je bil po direktivah okrožnega komiteja KPS Novo mesto 15. septembra 1942 ustanovljen železniški komitej. Njegovi člani so bili: Jože Zagorc (sekretar); člani Danijel Lepin, Jože Hribar, Avgust Jazbinšek in Feliks Koman. Po tem dogodku se je ilegalno delo še bolj razvijalo. V članstvo OF je bilo tedaj vključeno že nad polovico vseh železničarjev novomeškega vozlišča; od tu so bile ustvarjene dobre zveze na vsej dolenjski progi. Na vseh železniških postajah so najboljši tovariši skrbeli za zvezo in sami širili propagandni material, zbirali informacije, pomagali pri raznih akcijah in pod. Tako je dobival komitej vedno večje naloge in čedalje močnejše zveze s terenskimi delavci. Člani komiteja so stalno imeli sestanke na terenu, kjer so dobivali navodila in izdelovali načrte za nove akcije. Celotna organizacija je bila po direktivah CK KPS in komitejev tako dobro organizirana, da od prvih začetkov pa do konca noben organiziran član ni prišel v roke sovražnika. Delo se

je nadaljevalo vse do kapitulacije Italije v jeseni 1943. Delo železniškega komiteja v Novem mestu je bilo dobro organizirano in je potekalo zelo uspešno. Tako, da ga je pohvalili tudi pokojni tovariš Boris Kidrič, ko je dejal: »Železniški komitej v Novem mestu je pripravil teren za prevzem oblasti, razorožil italijanske enote, zbral razni material in pripravil vkorakanje partizanskih enot v Novo mesto.«

Omenil sem že prevoz raznega vojaškega in sanitetnega materiala, pošte in drugega gradiva iz okupiranega na osvobodeno ozemlje. Pri tem delu je bila partijska organizacija železničarjev v Novem mestu zelo delavna. Nič manj uspešna pa ni bila tudi pri organiziranju raznih sabotažnih dejanj skupno s partizanskimi enotami, bodisi na postajah, na progi ali v kurilnici. Tako je bilo na odseku med Mirno pečjo in Novim mestom vrženih s tirov 18 strojev in vakov, vsi stroji pa so bili zato daljšo dobo neuporabni za promet. Proti Rožnemu dolu so železničarji iz Novega mesta in partizani iztirili 16 vakov in strojev. Akcijam je dobro pomagala izvrstna obveščevalna služba. Brzjavni urad je namreč dajal v analiz

vlakov natančne podatke, kaj prevažava vsak vlak. Hkrati so bile o tem obveščene tudi partizanske enote.

Druga sabotažna dejanja so bila namenjena lokomotivam v kurilnici. Tam so si diverzanti pomagali z eksplozivom, ki je bil timpliran tako, da se je dalo izprazniti, kdaj bo eksplodiral. To so uredili vedno tako, da je prišlo do eksplozije v času, ko je bil učinek največji in škoda kar največja. Tako so na primer v kurilnici minirali 3 stroje, dva je razneslo na progi, tretjega pa v kurilnici. Vse tri so morali izločiti iz prometa, saj so bili tako poškodovani, da jih ni bilo več mogoče popraviti.

Posiljanje raznega materiala je v večini primerov potekalo brez posebnih presenečenj, čeprav je bil položaj večkrat zelo težaven. Vse je bilo tako dobro in skrbno organizirano, da Italijani in belogardisti sploh niso vedeli ne štutili, kakšne količine dragocene materiala dobivamo iz Ljubljane za partizansko vojsko, za tehniko in za bolnišnice. Načrte za tak varen prevoz so napravili člani železniškega komiteja Novo mesto v sodelovanju s političnimi in vojaškimi organizacijami na osvobodjenem ozemlju.

(Nadaljevanje sledi)

Pet let v štirih

Prihodnje leto bomo vložili v našem okraju za nadaljnji razvoj kmetijstva milijardo in 395 milijonov dinarjev — V Beli krajini 350 hektarov stelnikov pripravljenih za melioriranje

Na zadnji seji OLO so 7. oktobra razpravljali tudi o kmetijstvu. O nalogah plana kmetijske proizvodnje za leto 1960 je poročal podpredsednik OLO Viktor Zupančič.

Kmetijstvo je stopilo letos v investicijski politiki v ospredje. Vzrok za to je odpoved pogodbe za uvoz pšenice, deloma pa tudi to, ker so z razvojem na ostalih področjih doseženi vsi pogoji za še hitrejši razvoj kmetijstva kot doslej. Naloge petletnega perspektivnega plana morajo polkorusiti uresničiti že leta 1960, torej v štirih letih. To dejstvo nalaga OLO in občinam velike naloge. Ker smo doslej v družbenih planih dajali premalo pozornosti razvoju kmetijstva, je prav, da prične mo material za kmetijstvo v prihodnjem družbenem planu pripravljati že zdaj.

Plan kmetijstva za leto 1960 v resnici že uresničujemo, saj je od tega, kaj bomo letos sejali, odvisna prihodnja žetev. V letu 1960 moramo kmetijsko proizvodnjo v primerjavi z letošnjimi povečati za 21%. Naloge niso majhne, uresničiti jih bomo le s pravilno uporabo sodobnih agrotehničnih sredstev, vzporedno z razširitvijo pogodbeno proizvodnje pšenice, hibridne koruze, krompirja, krmnih rastlin, živine, sadja in grozolja. Uporabljati bomo morali več umetnih gnojil, je izbrana sorta semena, zatirati škodljivce in bolezni, asanirati sadovnjake, jih gnojiti in drevje čistiti, pričeti s široko obnovo vinogradov, povečati število goveje živine, razširiti rejlo prašičev in perutnine ter v kmetijstvu zamenjati ročno delo s strojnimi.

NALOGE V ŠTEVILKAH

Pridelek žit bomo povečali za 7,7%, industrijskih rastlin za 8,4% vrtnin za 9,4%, krmnih rastlin za 19,1%, sadjarsko proizvodnjo za 98%, vinogradništvo za 26% in živinorejstvo za 31%. Našete kulture bodo pridelovali družbeno kmetijska gospodarstva na 1829 ha zemljišč, kmetijske zadruge na svojih ekonomijah na 320 ha, zadruge v pogodbeni proizvodnji z zasebnimi proizvajalci na 14.739 ha, zasebni proizvajalci na 40.310 hektarov, skupaj vsega na 67 tisoč 198 ha obdelovalnih površin. Na družbenih kmetijskih gospodarstvih bomo pridelali po 40 q pšenice, 24 q jčmena, 80 stotov koruze, 25 q krompirja, 12 q hmelja, 85 q detelje in 60 stotov sena na ha.

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Na prvem jesenskem zasedanju Ljudske skupščine Slovenije so poslanci razpravljali tudi o poročilu odbora za družbena sredstva. Ta odbor proučuje, kako državni organi, gospodarske in druge organizacije dele in uporabljajo družbena sredstva. Skratka, delo tega odbora je zelo široko in pomembno. Na zasedanju je odbor opozoril na mnoge probleme in nekaterim bi radi danes seznanili tudi naše bralce.

Posebno vprašanje, s katerim se je odbor ukvarjal je to, kako podjetja izkoriščajo kapacitete, z drugo besedo, kako

DRUŽBENA SREDSTVA

podjetja izkoriščajo stroje, ki so jih kupila v družbenimi sredstvi. Čeprav ugotavljanje izkoriščenosti strojev ni enostavno in zato nimamo potrebnih pokazateljev, se vendarle kaže, da je v podjetjih skrb za to vse premajhna. Kako je s tem, se vidi že iz dejstva, da v mnogih kolektivnih menija, da stroje neodstotno izkoriščajo in se povsem prepričani, da proizvodnje sploh ne morejo povečati, ne da bi kupili nove naprave in stroje. Z drugo besedo, podjetja razširjajo proizvodnjo največkrat le tako, da kupujejo nove stroje, malokdaj pa tako, da z boljšo organizacijo dela, tiste stroje, ki jih že imajo boljšo izkoristijo. Slabo izbrano strojev povzroča največkrat slaba organizacija dela, prenašanje polizdelkov iz obrata v obrat, namesto da bi bila proizvodnja tekoča itd. Mimo takih vzrokov, slabega izkoriščanja strojev, ki so jih podjetja kriva sama, pa so še drugi, tako na primer mnogi stroji niso dovolj izkorisčeni zato, ker prepozno uvozimo surovine, ki jih na njih predelujemo. Še slabše je z rezervnimi deli, na katere poseamezna podjetja čakajo tudi po več mesecih.

Posebno vprašanje, ki mu je komisija posvetila pozornost, je delitev čistega dohodka in uporaba skladov skupne potrošnje gospodarskih organizacij. Podatki iz tridesetih gospodarskih organizacij govore, da so kolektivni ob delitvi čistega dohodka smotrno izplačevali osebne dohodek. To kaže, da je upravičeno zaupanje, ki smo ga dali kolektivom s tem, da smo jim prepustili v delitev še večja sredstva. V mnogih podjetjih so dobršen del sklada skupne uporabe uporabili za dvig družbenega standarda, predvsem za zidanje stanovanj, počitniških domov in drugih podobnih ustanov. V nekaterih okrajih so podjetja prispevala znatna sredstva v občinske sklade. Iz teh skladov so dogradili objekte družbenega standarda. Razen tega pa so podjetja združevala tudi sredstva za gradnjo stanovanj in skupnem stanovanjskem skladu. V goriškem okraju, ki je gospodarsko manj razvit, pa so gospodarske organizacije skrbele drugače in nič manj skrbno. Večji del sredstev so vložili za nadaljnje razvijanje proizvodnje in ustvarjanje novih delovnih mest. Prav gotovo je trenutno taka pot povsem pravilna in za manj razvit okraj tudi nujna. Le to bi lahko želeli, da gospodarske organizacije vklade, s katerimi razpolagajo, še bolj smotrno izkoriščajo in bi kazalo tu in tam razmišljati tudi o združevanju razpoložljivih sredstev, zato da bi lahko dobili hitreje in čim več novih delovnih mest. Kot rečeno torej, so v mnogih primerih gospodarske organizacije skrbno upravljale s sredstvi, ki jim jih je prepustila družba. Večih pa bi morali biti vendarle malo boljši gospodarji. Tako na primer je vprašanje, če je smotrno, da so v Sušanju nakupili kar za 2 milijona in 800 tisoč dinarjev instrumentov za gozdo in da pri tem instrumenti niti niso dobro izkorisčeni. Prav tako je vprašanje, če je prav, da je jeseniška železarna za proslavo 90-letnice podjetja namenila kar 14 milijonov dinarjev. Podjetje iz Zaleca je dalo milijon dinarjev občinskemu ljudskemu odboru na to, da bodo zgradili štiristozno keglišče. Teh primerov si ne moremo dovolj, toda če ti pa opozarjajo, kako velika je odgovornost delavskih svetov, ko odločajo o uporabi sredstev, ki se obrabijo v skladih skupne potrošnje.

adaptirale 7 skladšč. V pogodbeno proizvodnjo bo obdelanih 9.010 ha nlv, 4210 ha travnikov, 99 ha hmeljišč, 1020 ha vinogradov in 400 ha sadovnjakov. Pogodbeno bomo spitali 7500 glav mlade goveje živine, 1925 glav odraslih goved, 17.500 mesnatih in 3.000 maslinih prašičev

INVESTICIJE SO OSNOVA

Da bi omogočila uresničitev vsega tega, bo družba investirala v letu 1960 v kmetijstvo 1 milijardo 395 milijonov dinarjev. Od tega bo v družbena kmetijska gospodarstva vložila 509 milijonov dinarjev, preostalih 886 milijonov pa v kmetijsko proizvodnjo zadrughnih organizacij. Z gradnjami, ki jih predvidevajo investicije, bomo

pričeli že letos. Ker bo gradbenega gradiva primanjkovalo, moramo že zdaj razmišljati o virih za proizvodnjo, graditve in poljske peči za žganje opke, pripravljati gradbeni les in podobno.

Pri tako velikem investicijskem znesku bodo potrebna znatna sredstva za soudeležbo in jamstvo. Zadrughne organizacije so z združevanjem skladov že zbrale 70 milijonov v ta namen, okraj je dal 38 milijonov, občine pa bomo morale prispevati 60 milijonov. Še v tem mesecu morajo občine temeljito razmisлити o nalogah, ki jih bodo morale leta 1960 uresničiti v kmetijstvu, da bi v družbenih planih zagotovile potreba sredstva in dale kmetijstvu primeren poudarek.

Vojaki pozdravljajo

»Pošiljava pozdrave staršem, bratom in sestram ter vsem dolenskim fantom in dekletom in slovenskim brigadam, ki gradijo cesto Bratstva in enotnosti. Čestitava tudi slovenskim podjetjem, ki so razstavljala svoje izdelke na beograjskem sejmu in jim želiva še mnogo nadaljnjih uspehov. Jože Kolenc in Janez Slak, vojaka V. P. 5473-5 Beograd.»

»Lepe pozdrave pošiljamo vsem dekletom in fantom, prijateljem in znancom ter vsem bralcem Dolenjskega lista fantje, ki služimo vojaški rok v Zagrebu: Polde Rajk, Anton Zupet, Alojz Hutter in Franc Bradač.»

Iz Mostara pošiljajo tople pozdrave Mici Rojškovi, Jelki Kovačičevi in Ancici Blatni, kovi iz Novoga mesta vojaški Jože Ajdič, Jože Kos, in Anton Turk.

»Upam, da mi boste izpolnili željo in objavili v Dolenjskem listu, ki mi je več kakor pismo od doma, pozdrave svojim domačim ter mladini, ki gradi avtomobilsko cesto. Želim jim mnogo uspeha. Ivan Kolenc, vojak iz Niša.»

Iz Beograda pozdravljajo vse znance in prijatelje, posebno pa starše Ciril Logar, Avgust Košak, Ivan Mikitič in Jože Režek.

Razvoj elektrarne v Brestanici

Zvezni izvršni svet je pred dnevi povečal investicijski sklad za graditve novih elektrarn in povečanje dosedanjih hidroelektrarn in termoelektrarn. Med slednjimi je tudi TE Brestanica, ki bo dobila že letos drugi agregat. Daljnovid Brestanica — Novo mesto uspešno napreduje in bomo v delih kmalu obsejnejše poročali.

Počakal bom še ...

Stari in novi klobuk, bi lahko nazval zgodbo, ki vam jo bom pripovedoval. Na Iglenu pri Veliki Loki se je odvila. Ko smo prišli na konec vasi, do domačije naprednega kmeta Toneta Zupana, nam je po poti pripeljal nasprotni voz, ki so ga vlekli voli. Gospodar Polde Dermaša se je vračal z njive.

— Zdravo Polde! Bi se midva zmenila za italijanko? je vprašal upravnik zadruge.

— Ja, ne vem. Bom še počakal!

— Zakaj boš počakal, Polde, to nam povej!

— Nekaj sem že posejal. Jaz imam slabo zemljo.

— Nikar ne govori! Si videl letos Zupanova italijanko? Tudi drugi so jo sejali. Tvoja zemlja ni slaba, nekateri imajo še slabšo, pa so tmei dober pridelek. Se ti italijanka ne zdi dovolj dobra?

— O, lepa je, lepša ko domača. Ni ji kaj reči.

— Pa povej zakaj ne podpišeš?

— Počakal bom še.

— Da boš počakal si že povedal. Odgovori pošteno, zakaj je ne maraš sejati? Zakaj se je bojš?

— Saj se je ne bojim. Saj bom poskusil, bom že kje dobil seme!

— Kaj pa umetna gnojila. škropljenje in vse drugo, kar je treba dati nanjo? Dobil boš seme pri sosedu, posejal jo boš, v zemljo pa ne boš dal vse tisto kar bi moral. Ne bo ti uspela, pred žetvijo pa boš kakal njivo in na vsa usta boš: Pogledite jo, moja italijanko! Še slabša je kot domača! Ne izplača se! Tako bo, vidiš Polde, zato raje podpiši pogodbo. Mi ti bomo dali vse: umetna gnojila, seme, škropliva, zorali ti bomo in celo posejali, če boš hotel. Pridelek bo tak, da boš vesel!

— Ne, ne! Počakal bom rajši! Saj sem že rekel, da moja zemlja ni dobra! — se je spet oglašil gospodar. Jezik mi ni dal miru. Posegel sem v pogovor.

— Priznali ste, da je italijanka boljša kot domača. Dokazali smo vam, da je brez sodelovanja z zadrugo ne morete sejati, ker sami nimate dovolj sredstev za pravilno obdelavo. Zadruga vam kreditira vse, kar za to potrebujete. Kljub temu ne marate. Priznate, da je staro slabše kot novo, pa vseeno novega ne marate. Če bi vam ponudil za vaš stari klobuk novega, bi ga vzeli ali ne?

— O, pa še kako rad bi ga vzel, — je takoj pritegnil gospodar. Snel je klobuk z glave in nadaljeval: — Moj je že obrabljen, tudi luknje so v njem. Koj ga dam, če mi daste zanj novega!

— Vidite, z italijanko je isto kot z vašim klobukom. Razlika je le v tem: stari klobuk bi za novega, boljšega zamenjali, stare pšenice pa ne marate zamenjati z novo, boljšo, ki vam jo ponujamo! Pa recite, če ni tako! Nekaj časa je molčal nato pa je spet pričel z boljšo in slabšo zemljo, da bo počakal in podobno. Ko je pognal voz, sem mu zaklical:

— Gospodar, stari klobuk bi dali za novega. Zdi se mi, da boste ostali brez starega in brez novega klobuka, ker boste zamudili priložnost!

Na Iglenu smo se oglašili pri Ignacu Rakarju. To je kmet, o katerem so leta 1957 pisali časniki. Pri zadruzi Velika Luka je takrat kupil seme hibridne koruze in ga posejal na 17 arih. Na tej površini je pridelal 42 mernikov ali približno 400 kg hibridne koruze. Hektarski donos je bil torej kar 55 centov. Zato so ga v časnikih dajali za vzgled. Pozneje se je Ignac Rakar, ki mu popularizacija v časopisih, kot pravijo, ni bila odveč, pokazal pred zadrugo v drugi luči. Ko smo pričeli uvajati pogodbeno sodelovanje, je zadruga Velika Luka našla pri njem na gluh ušesa. Zato bi rad živel. Doslej ni podpisal še nobene pogodbe in zadrugo trdovratno odklanja. Našli smo ga, ko je čistil hlev.

— Dober dan, oče Rakar. Boste podpisali pogodbo za italijanko?

— Nak, ne bom! Sem že vse posejal.

— Saj še niste, na tisti njivi tam doli, saj sva se že pogovarjala, še niste sejali!

— Tam je vse predvideno. Ne bom podpisal.

— Dobro, gospodar. Takrat, ko smo vam leta 1957 dali seme za hibrido, ki vam je tako dobro obrodila, ste nas poznali in seme vzeli. Zdaj nas ne marate videti?

— Saj sem vam seme plačal. Po 60 din kilogram je menda bilo.

— Plačali ste ga, to je res. Pa veste, koliko ljudi v laboratorijih, koliko inženirjev in kmetov je delalo, preden so tisto seme pripravili?

— Saj so bili vsi inženirji in vsi, ki so delali, plačani. Vsak je dobil svoj denar. Jaz sem seme plačal in nisem nikomur nič dolžan!

— In ne boste podpisali pogodbe?

— Ne bom! Jaz po svoje kmetujem in živim!

— Cujtel! Za vas gre in za vse tiste, ki so delali na tem, da bi našli seme, ki bo dalo boljši pridelek in še za veliko drugih ljudi, tudi takih, ki delajo v tovarnah gne, torej ne samo za vas. Vsi ti so se potrudili in poskrbeli za seme v žetvi, da bi vi in vsi drugi gospodarji pridelali več kot doslej. Da je to res, ste obutili s hibridno koruzo na svoji koči. Kljub temu odklanjate ostala semena. Hibridna koruza se vam bo enkrat izrodila. Kaj boste takrat? Le v zadrugi boste našli novo seme, je v zadrugi boste lahko kupili umetna gnojila in dobili strojne usluge. Zato pa ne sme človek videti le samega sebe in reči: Saj sem plačal!

Potem smo se od Rakarja poslovili.

„Vse sem plačal“

Dober lov

Lovci topliškega lovevskega revirja so organizirali preteklo nedeljno lov na divje prašiče, ki jih je v tem revirju precej in povzročijo na polju veliko škodo. Prehodili so precej gozdov, toda sreča jim dolgo ni bila naklonjena. Sele ko so se vračali, so našli v gozdu nad mlinom pri Gor. Sušičah na Ljub. dva merjasca. Lovca Peter He-

nigman je dobro zadel in padel je prvi merjasec, ki je tehtal nad 200 kg. Tudi drugi je bil ušel. Razen merjascev so ustrelili še tri lisice. Vse to so pripeljali proti večeru v Dol Toplice. Domačini in gostje, ki jih je bilo preteklo nedeljo spet precej, so z zanimanjem ogledovali bogati lovski plen. Oba mlinca so poslali v Ljubljano. D. G.

Letos še enkrat več italijanke kot lani

Metlika: občini manjka za dosego plana le še 15 ha. KZ Metlika je plan presežila za 9 hektarov.

Novo mesto: plan je dosegla samo stranska zadruga, Najslabša še so se odrezale KZ Mirna peč, Skočjan, Novo mesto, Sentjerne in Smarjeta.

Sevnica: najboljši sta KZ Studenc in Tržišče (ki pa nista dosegli plana), najslabša Skočjan in Sevnica.

Trebnje: najboljša je KZ Mokronog, med najslabšimi pa so kmetijske zadruge Sentlovrenc, Trebnje in Velika Luka, Videm - Krško: vse KZ so

plan presegle, razen KZ Podbočje, ki je dosegla 65% plana. Žužemberk: vse KZ so precej izenačene; najboljši sta Zdrugi Dvor in Hinje, ki sta dosegli 75% plana.

Letošnji plan, kot vse kaže, ne bo dosežen, pač pa bo sklenjenih za nekaj 500 ha manj pogodb kot predvideva plan. Lani smo v okraju posejali 1129 hektarov z italijanko, letos pa jo bomo po vseh napovedih več kot še enkrat toliko. V doseženem planu niso všteta kmetijska posestva, ki bodo posejala tudi nad 100 hektarov italijanke.

V 2 mesecih: 10 odstotkov več nagrajevanih po učinku

V soboto je bila v sindikalnem domu seje predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto, na kateri so razpravljali o nagrajevanju po učinku in problematiki socialnega zavarovanja v okraju.

Med drugim je bilo ugotovljeno, da odstotek po učinku plačanih delavcev stalno narašča. Tako je bilo v avgustu v vseh gospodarskih organizacijah novomeškega okraja nagrajevanih po učinku za 47,9% vseh zaposlenih, medtem ko je bilo še ob polletju po učinku nagrajevanih samo 37,9%. 10% porast v dveh mesecih je lep uspeh. Pa tudi razmerje med osebnimi dohodki in skladi še je letos v primerjavi z lanskim letom precej izboljšalo v korist skladov. Seveda pa s tem še ne moremo biti zadovoljni. Zato so sprejeli sklep, da je treba sistem nagrajevanja po učinku nenehno izpopoljevati. V podjetjih, kjer to še ni v polni veljavi, pa naj takoj začne s pripravami za prehod na nagrajevanje po učinku. V zvezi s tem pa spet trdimo v problem, ki je za Dolenjsko posebno pereč — to je pomanjkanje kadrov, ki bi bili sposobni pravilno izdelati pripravljavni postopek in vse potrebne izračune za prehod na nov način nagrajevanja. Zato bo Okrajni sindikalni svet priporočil občinskimi ljudskimi odbori, da bi v vsaki občini sestavili posebno skupino, ki naj bi izdelala pripravljavne postopke za vsa podjetja v občini.

V drugi točki dnevnega reda je direktor Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje tovarni Miha Počrvina seznanil vse navzoče s problemi socialnega zavarovanja v okraju. Med drugim je poudaril:

NAROCAJTE DOLENJSKI LIST!

Kupujte srečke denarne loterije

OKRAJNEGA ODBORA LJUDSKE TEHNIKE NOVO MESTO!

Zrebanje bo 4. novembra 1959 v Novem mestu. 50.000 srečk po 100 din bo prodala LT. Skupna vrednost dobitkov, ki jih je 6725, je

2.550.000 dinarjev
1 premija 300.000 din

1 premija 300.000 din	50 dobitkov po 5000 din
1 premija 100.000 din	100 dobitkov po 2000 din
5 dobitkov po 50.000 din	500 dobitkov po 500 din
10 dobitkov po 20.000 din	1000 dobitkov po 200 din
10 dobitkov po 10.000 din	5000 dobitkov po 100 din

Kupujte srečke denarne loterije Ljudske tehnike, ker boste s tem omogočili dohajati razvoj tehnike šolski, kmečki in mestni mladini, torej svojim otrokom!

Sto delovnih mest za invalide

Podjetja v občini Videm-Krško so pravilno razumela Zakon o invalidskem zavarovanju

Invalidsko zavarovanje, ki je del splošnega socialnega zavarovanja, zagotavlja delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno možnost ali se njihova delovna možnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu.

V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali obolen, postajal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejemal invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le borno životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

je invalid popolnoma nezmožen za delo, spada v prvo kategorijo in v tem primeru ima pravico do invalidske pokojnine in pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, če je ta potrebna. Ako je delovna sposobnost zavarovance zmanjšana za toliko, da kot invalid svoje delo še lahko opravlja, vendar ne s polnim delovnim časom, ampak s skrajšanim 4 ali 6 ur, spada v drugo kategorijo in prejema v podjetju plačo za tisti čas, ki ga prebije na delovnem mestu v podjetju. Ostalo razliko do polnega delovnega časa dobi od Zavoda za socialno zavarovanje. Moja pa delo opravlja vestno, disciplinirano in brez neupravičenih izostankov.

Zavarovane, ki zaradi invalidnosti ni več sposobne opravljati svojega dela, je pa sposoben za drugo delo s polnim delovnim časom in to morda s krajšim privajanjem ali s pomočjo profesionalne rehabilitacije, spada v tretjo kategorijo. Za takega invalida se mora najti tako delovno mesto, ki ustreza njegovi kvalifikaciji pa naj gre za premostitev ali za prekvalifikacijo. Pravico do profesionalne rehabilitacije imajo zavarovanci invalidi, moški stari manj kot 45 let, ženske pa manj kot 40 let, če imajo za to predpisane pogoje. Čas privajanja ali

čas, ki ga prebijejo na profesionalni rehabilitaciji, gre v breme socialnega zavarovanja ter dobi invalid primerno nadomestilo za preživljanje.

Prav v tem je tisto novo in bistveno novega zakona o inval. zavarovanju, da so invalidi priznane njegove moralne in delovne vrednote, da je še vedno enakoveren član družbe in da je tej družbi po svoji preostali delovni sposobnosti sposoben še ustvarjati dobrine zase in za svojo družino, doprinesati skupnosti in si zaslužiti starostno pokojnino.

Novi zakon daje invalidu vero v življenje, dviga mu ponos in samozavest ter preprečuje moralno propadanje človeka. V socialistični družbi je dovolj dela in dovolj kruha za slehernega človeka, ki je pripravljen po svojih sposobnostih pošteno delati. Zato ni več bojzani, da invalidi ljudje ne bi dobili dela, katerega so še sposobni opravljati in ki je enakoverno zdravemu človeku. S tem v zvezi je zakon o invalidskem zavarovanju v 216 členu določil, da se pri vseh občinskih ljudskih odborih imenujejo komisije za popis delovnih mest za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidnih oseb. Te komisije so že začele delati.

Pretekli teden je komisija za popis delovnih mest za zaposlitev in prekvalifikacijo invalidov pri občinskem ljudskem odboru Videm-Krško prišla delati. Rezultat je zelo zadovoljiv.

Prvo podjetje, kjer se je začel popis je bil »Elektro Krško. Komisija je predhodno samo telefonično obvestila imenovano podjetje, da bo prišla popisovati. Takoj naslednji dan je odšla v podjetje ter se javila pri sekretarju tovarništvu Kostanjsku, ki je člane ko-

misije zelo vladno sprejel ter dejal, da je njihova komisija, ki jo je imenoval delavski svet, že vse pripravila. Člani so dobili na vpogled tarifni pravilnik, pregledali so vsa delovna mesta ter jih sprotili beležili in to delovna mesta, ki jih je predhodno že pripravila komisija podjetja.

To podjetje ima 80 zaposlenih ljudi; določili so 13 delovnih mest, na katerih je možno zaposliti preko 20 invalidov. Komisija je ta delovna mesta popisala na tico mesta.

Člani komisije so bili zelo presenečeni, ker niso pričakovali takega razumevanja do invalidov. Razen tega pa je komisija prepričana, da se bodo invalidi, ki bodo poslani na to podjetje v zaposlitev, dobro počutili, kar je izrednega pomena.

Nadalje so člani komisije obiskali Tovarno čokolade, kjer so dobili dve delovni mesti, v Valvasorjevi tiskarni dve delovni mesti, v Komunalnem podjetju dve delovni mesti, v Gradbenem podjetju »Sava« Videm-Krško štiri delovna mesta, v podružnici časopisa »Delo« štiri delovna mesta, v tovarni celuloze pa so jim ponudili 30 delovnih mest, vendar bo v tem podjetju možno dobiti več delovnih mest, kot je bilo v začetku predvideno. Komisija računa, da bo po končanem popisu v občini Videm-Krško preko 100 delovnih mest, kjer bo možno zaposliti invalide različne delovne sposobnosti in različne kvalifikacije.

Komisija je v večini primerov zelo zadovoljna z odnosi v podjetjih, posebno tam, kjer je bil kolektiv pripravljen in kjer je delavski svet razpravljal o tem vprašanju.

M. S.

ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO * ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO

Zakaj Lojzek ponavlja ...

12-letni Lojzek je sin moje znanke. Njegova mati je bila močno navezana na moža. Če je govorila o njem, je bilo v vseh njenih besedah čutili ljubzen. Žal je ta toliko ljubljene mož januarja umrl. Takrat se je tudi njegova žena Lovka kar poslovila od sveta. Lovka je okrog kot brez glave, brez veselja do življenja. Čas zaceli vse rane, zato sem mislila, da

Enostaven jesenski model plašča iz debelega blaga brez ovratnika. Edini okras so gumbi

se bo tudi ona spet znašla v življenju. Obiskala sem jo.

Velike oči so pričale, da je duševno močno razrvana in nisem se začudila, ko je dejala: »Kar zastrupila se bom!« »Zakaj,« jo vprašam. »Ko je umrl Jože, sem se skušala tolažiti z otrokoma Lojzkom in Jožkom. V šoli sta bila pridna in z mojim sva imela veliko veselja z njima. Po moževi smrti sta se pa začela slabo učiti. Postala sta jezivka, trmasta, zakrknjena, zlasti Lojzka včasih kar nisem mogla več videti. Na koncu šolskega leta je prišlo do poloma. Jožek je komaj zlezal, Lojzek pa bo moral ponavljati razred. V navalu jeze sem takrat zagrabila kuhalično in sem hotela Lojzka pretepsti. Veste, kaj je naredil? Odrinil me je, rekoč: »Tepla me pa ne boš, dovolj si me med šolskim letom!« Niti enkrat se ga nisem dotaknila, pa mi kaj takega reče! Jožka sem poslala k sestri na Štajersko, Lojzek pa je kazen ne sme niti na kopanje. Moj mož bi se v grobu obrnil, če bi videl, kako sta se spremenila.«

Pretegljivo je zalhela. Pregovorila sem jo, da je dovolila Lojzku iti z menoj na kopanje za ves dan. Deček je vljuden, bister in razumen. Od njega samega sem hotela zvedeti za vzrok njegovim »evkom«, ker sem bila prepričana, da mati pretirava. Kmalu sem dobila stik z dečkovo notranjostjo. Čeprav Lojzek, ki je po materinem pripovedovanju tako strašno zakrknjen, ne zna jokati, so se mu udre solze ... »Mama naju je po atkovi

smrti samo zmerjala. Ozmerjana sva bila, če sva se smejala. Doma je bila sama žalost, saj se nisva mogla učiti. Vsak dan sem se bal šole, ker se nisem naučil, še bolj pa sem se bal iti domov in poslušati mamo, ki je vedno jokala.«

Ko je deček končal, je skočil v vodo in zaplaval proti toku. Na poti domov me je prosil, naj ne povem mami, da sva govorila. Tega mu nisem mogla govoriti.

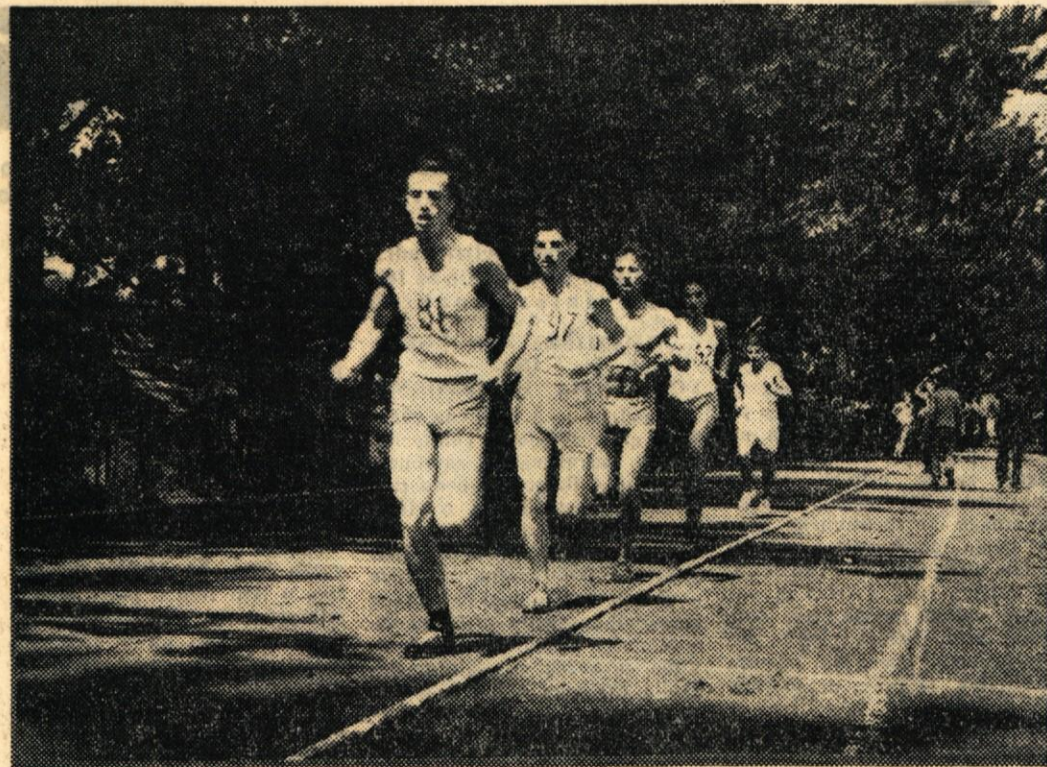
Ponovno sem obiskala njegovo mamo in ji pojasnila, da je pravzaprav ona kriva neuspeha svojih otrok. Res je hudo, če izgubimo ljubljeno bitje, vendar zato ne smemo ubijati samega sebe, še manj pa otrok, ki imajo vso pravico do vselega življenja. Posvetiti se jim moramo z dvojnjo ljubeznijo, ker jim moramo nadomestiti umrlega. Če umre oče, mora mati govoriti otro-

kom o njegovih vrlih in jih spodbujati, naj bodo še naprej tako pridni, kot so bili z atkom. Skrušena mati ne more biti otrokom vzor in opora v življenju in ne more pričakovati, da ji bodo otroci delali veselje, če je sama vsa čemerna in obupana.

Lojzkova mati je razumela in priznala krivdo.

Pred dnevi sem srečala Lojzka na poti v šolo. »Kako je, Lojzek,« sem ga pogladila po lasih. »Veste, letos bom pa odličnjak,« je preprečevalno povedal in prelozil aktovko iz ene roke v drugo.

Verjamem njegovim besedam, saj je razumen in delaven dijak, le okoli je nanj vplivalo, tako da se je lani slabo izkazal.

V nedeljo bo atletski stadion na novomeški Loki spet prizorišče zanimivih bojev na atletskih stezah. Posnetek je s troboja Triglav-Litija-Partizan (Novo mesto)

Držalo za zobne krtačke

Otrokom bo odslej umivanje zob prijetna dolžnost, če si bodo z očetovo pomočjo ali sami izdelali takole držalo ali »obešalnik« za zobne krtačke, ki navihano gleda iznad umivalnika ali vodovodne pipe.

Iz 6 mm debele vezane ploščice izzagajo primerno povečano glavo, nato pa vez izdelek obrusijo s steklenim papirjem. Obraz prebarvajo rožnato, lička rdeče, obrvi, oči in nagajiva usta črno, lase in kite rjavo; slednje se končujejo na dveh kaveljčkih, na katerih visi krtački. Da bo barva trpežna, prevlečijo ročno delo kontno še z brezbarvnim lakom ali s firnežem in držalo obesimo na dva kaveljčka v bližino vodovoda.

Pričela se je sezona kegljaških tekmovalj

Kegljaški klub Novoga mesta so po letnih počitnicah pričeli z najbolj zanimivim tekmovaljem v borbenih igrah v okviru kegljaške lige klubov Novoga mesta v A in B razredu.

Doseženi rezultati prvega kola odigranih tekem v A razredu kažejo, da v jesenskem delu posebnih presenečenj ni bilo, ker so moštva obdržala približno enako formo kot v spomladanskem delu. Tako so v prvih tekmah po pričetku odigrali vsi odigrali večina srečnih med klubi.

Lestvica A razreda po spomladanskem tekmovalju:				
Vseh devet	4	4	0	1311:1290 8
Pionir	4	3	0	1383:1233 6
Novoteks	4	2	0	1137:1265 4
Partizan	4	1	0	1188:1210 2
Luknja	4	0	4	1113:1339 0

Rezultati prvega kola jesenskega dela tekmovalja:

KK Pionir: KK Novoteks 346:285 podrtih kegljev, KK Vseh devet: KK Partizan 330:316 podrtih kegljev.

Doseženi rezultati so slabi glede na kvaliteto moštvev, grede pa v glavnem na račun zelo slabih in iztrošenih kegljev na kegljiških vrhovih, kjer se v prvi tekmi odigralo večina srečnih med klubi. Tekmovalje v B razredu, v katerem nastopajo štiri moštva, se prične 13. 10. na kegljišču Vrhovnik, kjer se bosta pomerila kluba KK Merkur in KK Kovinar, in 15. 10. na kegljišču Litija, kjer se bosta srečali ekipi KK Zeleničar in KK Dama.

R. V.

Kegljači v Bršljinu

Kegljaško društvo Enotnost je z nastopom jesenske sezone tekmovalj tudi v okviru društva pričelo s tekmovaljem za prvenstvo društva v borbenih igrah. Klub KK Pionir je odigral že oboje povratni tekmi. V srečanju s KK Novoteksom je beleži zmago z rezultatom 311:286, s KK Zeleničarjem pa je srečanje odločil v

svojo korist z rezultatom 333:283 podrtih kegljev ter tako osvojil prvenstvo društva za leto 1959. Za drugo in tretje mesto se bosta v medsebojnem srečanju pomerila KK Novoteks in KK Zeleničar. V okviru društvenih tekmovalj KD Enotnosti bo še tekmovalje klubov v disciplini 6x100 lučajev člani in 3x100 lučajev članice ter prvenstvo članov v disciplini 2x200 in članice na 2x100 lučajev. R. V.

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

REVILJA KVALITETNE ATLETIKE

V nedeljo 18. oktobra bo na novomeškem atletskem stadionu na Loki velika atletska prireditev, verjetno največja v letošnjem letu. Najboljši atleti in atletinje Dolenjske se bodo pomerili za 21 naslovov atletskih prvakov Dolenjske za leto 1959, razen njih pa bomo videli na startu tudi nekaj najboljših atletov iz ljubljane in drugih krajev Slovenije. Na tekmovalje, vrhovih, kjer se bosta pomerila KK Zeleničar in KK Kovinar, in 15. 10. na kegljišču Litija, kjer se bosta srečali ekipi KK Zeleničar in KK Dama.

Kraljica športov — atletika — se je v zadnjih letih na Dolenjskem močno razvila. Iz leta v leto je čutili veliki napredek, ki se je najlepše odrazil na vsakoletnih prvenstvih Dolenjske. Lanjsko prvenstvo v Crnomlju, ki je bilo eno najbolj uspešnih v zadnjih letih, je dalo navzlic težkim pogojem za tekmovalje (neugodno vreme in trdo tekašnice) vrsto prav dobrih rezultatov in novih rekordov. Dolenjske. To prvenstvo je pokazalo, da se je at-

letika v Novem mestu in Kočevju dvignila na dostojno višino in da lahko ravno od rivalitete teh dveh najmočnejših dolenjskih atletskih središč pričakujemo nove uspehe in še večji napredek. Za pa se je letos — po prestopu nekaterih ljubljanskih atletov v ljubljanske klube — položaj v kečevski atletiki poslabšal; atletski vrnema je močno upadla. Ni več rednih tekmovalj in pravega navdušenja za delo in vse kaže, da bo sčasoma kečevska atletika šla po stopinjah črnomoške, ki je po odhodu trenerja Kolarica in prestopu najboljših atletov v ljubljanske klube popolnoma zapala. Morda pa stanje v Kočevju ni tako tragično, morda so naša napovedi preuranjene. To bi vsekakor pozdravili kajti dolenjska atletika bi z zastojev v Kočevju precej izgubila.

Velik napredek novomeške atletike

Precej boljši položaj kot v Kočevju je letos v Novem mestu. Stevilno atletskih delavcev se večja, pojavljajo se novi in novi talenti, ki stopajo v ospredje. Tudi sredstev za tekmovalje je več in vse to se odraža na uspehih, ki niso majhni. Če bi se poskrbelo še za večje število manjših šolskih tekmovalj, bi bili uspehi še večji. Poudariti je treba, da se ravno na šolskih tekmovaljih, tudi na pionirskih, najlaže izvede zbirka, ki je nalga. Tam se namreč najlaže pridobijo sredstva za solidnem delu nizajo uspeh za uspehom. Večkrat smo že zapisali, da je pomanjkanje trenerjev velika zavora, sedaj pa lahko dodamo, da se tudi tu položaj izboljšuje. Vsestranskega trenerja novomeških atletov prof. Jožeta Glonarja bo sedaj precej razbremenil slovenski rekord v metu kroglice Igor Penko, ki je na novomeški gimnaziji prevzel mesto prof. Glonarja. Vse to kaže, da se bo atletika v Kočevju in v Novem mestu v prihodnjem letu delovne in vzgojne zmage in mnogo veselja pri njihovem delu.

Prvi v okraju so dali obračun sevniški taborniki

V nedeljo zjutraj so se v taborniškem domu v Sevnici zbrali na redni letni občni zbor taborniki čete »Treh smrek« iz Sevnice. Pregledali so dosedanje uspehe in ugotovili, da so z velikim številom aktiv in proslav dostojno proslavili jubilejno leto ZK in SKOJ. Po kritiki, ki je bila zelo stvarna, so si postavili naloge za bodoče delo. Težave pa imajo spet s kadri, saj smo na občnem zboru videli le redke starejše tovariše. Taborniki težijo, da nimajo pomoči od poklicnih pedagogov in jim zato marsikdaj lepo zamisljene akcije propadejo. Imeli so letos kar tri taborjenja. Na občnem zboru so pozdravili goste iz Hrastnika in Brežic, tekmi zbor

mu bosta nevarna nasprotnika. Muznik in Bižal iz Kočevja, če bo startal Na 400, 1500 in 3000 m je položaj nejasen, ker ne vemo kdo bo startal in v kateri disciplini. Na vsak način bo eno prvo mesto in 1500 ali 3000 m rezervirano za Derganc. V drugi in tretji disciplini je glavni favorit Penko, ki mu bo prvo tekmovalje v Novem mestu, v metu kopja pa ima največ upanja Spilar, ki je letos občutno izboljšal novomeški rekord na 56,56 m.

Atletiko v parizanskih družvalih

Ze večkrat se je poudarilo, da mora atletika dobiti svoje mesto v vseh parizanskih družvalih. Za gojenje atletike v začetnem stadiju ni treba kakih posebno dragih rekvizitov. Stroški narastejo šele tedaj, ko se doseže določena kvaliteta, ko se prireja večja tekmovalja. Šele za kvalitete tekmovalca ali tekmovalke, ki se redno udeležuje tekmovalj, stroški narastejo. Preskrbeti je treba sprinterice, orodje, trenirko itd. To se mu da kot nagrado za vloženo delo in v spodbudo za nadaljnje delo in prizadevanje.

Kakor hitro bomo dosegli, da bomo v naših parizanskih družvalih bolj upoštevali atletiko, tudi kot osnovo za ostale športne panoge, potem se ne bo treba bati za vloženo precej »kraljice športov«. Kvaliteta atletike bo rasla iz množičnosti. Da bi se naša društva Parizanz približala seznanila s kvalitativno atletiko je OKrajna zveza Partizan kot organizator letošnjega prvenstva, povabila vsa društva naj pošljejo svoje najboljše tekmovalce na tekmovalje. Skoraj vsako društvo ima v svojih vrstah mladince ali mladinko, ki dobro teče dobro skače v višino ali daljino, dobro mete kroglo itd. Vse take naj prijavi za nedeljsko tekmovalje! Mladince ali mladinko bo meril svoje sposobnosti z drugimi, opazoval izkušene tekmovalce in se učil Maršičkega ali določene tekmovalke pripravijo do tega, da se začne resneje ukvarjati z določeno športno panogo.

Na razpolago je 21 naslovov prvakov Dolenjske

In kako bo potekalo nedeljsko tekmovalje? Kdo so favoriti? Ta vprašanja se nam vsiljujejo in skušali bomo nanje odgovoriti. Omeniti smo že da bodo razen atletov iz Dolenjske tekmovali tudi atleti iz nekaterih močnih in znanih atletskih klubov Slovenije. Ti bodo tekmovali le izven konkurence, nastopili bodo zato, da bo tekmovalje zanimivejše in bolj kvalitativno. Za nastove prvakov Dolenjske pa se bodo potegovali le atleti in atletinje iz ožje Dolenjske, Kočevske, Zasavske in Bele krajine. Na razpolago je 21 naslovov prvakov Dolenjske, dvanajst v moški in devet v ženski konkurenci. Vse to kaže, da se bo v obliki sprinterskih disciplin na 100 in 200 m je glavni favorit Novomeščan Zalelet, ki ima na 100 m letošnji najboljši čas 11,1. Posebno na 200 metrov pa

Po kratkem odmoru so se razdelili udeleženci športnega dne na dve skupini. Ožujeni, med katerimi so se uvrstili tudi nekateri neprijetelji hoje, so odšli proti Straži na vlak, večina pa nas je še mahnila peš naravnost proti Novemu mestu.

V poldruhi uri hoje po stezi, ki je vodila skozi Gor. Mraševo, Vrh in mimo Borčevega ter Skrajnega, smo prišli do Smehla. Razpoloženo v toplem ozračju je bilo izredno, dekleta so prepevala vsjo pot. Ob koncu sem slišal velik: »Skoda, da je že konec poti!«

V tem dnevu smo spoznali Drganja sela — vas, ki je med NOB dala zatodišče številnim borcem NOV in ki ni imela nobenega dajalca.

Rezultati v atletiki:

moški 100 m: 1. Zure 11,8, 2. Pavlin 12,0, 3. Gabrijelič 12,1; 400 m: 1. Bele 58,0, 2. Sintič 57,7, 3. Dobovšek 61,9; krogla 6 kg: 1. Pavlin 11 m, 2. Bele 11 m, 3. Gabrijelič 10,55 m; krogla 4 kg: 1. Zunič 11,70 m, 2. Zupančič 11,0 m, 3. Gajski 10,7 m; daljina: 1. Zure 6,40, 2. Plavec 5,55, 3. Gabrijelič 5,45 m; ženska 80 m: 1. Kotnik 9,4, 2. Picej 9,4, 3. in 4. Jenko in Kozuh 9,8; 200 m: 1. Jenko 34,8, 2. Picej 35,1, 3. Campa 35,1; krogla 3 kg: 1. Kotnik 11,70 m, 2. Keber 12,3, 3. Saje 7,8; daljina: 1. Picej 4,30, 2. Skanjar 3,90, 3. Sitar 3,50.

KAJ NAJ SKUHAM

1. Kosilo: sirova juha, sarma iz sladkega zelja, krompir v kosih.
- Večerja: testenine s paradiznikom, solata.
2. Kosilo: italijanska juha, telečje meso z zelenjavo, solata.
- Večerja: pečen krompir, solata.
3. Kosilo: obarna juha, češpljevi cmoki, kompot.
- Večerja: vampova juha s krompirjem.
4. Kosilo: fižolov in krompirjev pire, kislo zelje, prepelčec s sadjem in skuto.
- Večerja: mlečna kaša.

Lep model jesenske obleke iz karistake blaga z velikim ovratnikom. Ker je praktična, bo posebno primerna za pisarno

Ko sva že združena do smrti v dobrem in slabem, je zdaj na vrsti tisto slabo...

Zmagale so ekipe iz tovarn

11. oktobra. Današnje kolo je potekalo v znamenju borb med TVD Partizanom in ekipami iz tovarn. Po zapisnikih in poročilu delegatov je rezultat 0,5:2,5 v korist igralcev iz kolektivov. Kosilnik niso opravili svojo dolžnost. Gledalcev je na tekmah okrajne rokometne lige čedalje več.

- TVD PARTIZAN MIRNA : SVOBODA KRMEJLA
- Ekipa Krmelja se je pokazala na tujem igrišču zelo borbeno in je pokazala tudi zelo dobro igrjo. Presrečna je bila neodločen rezultat v Mirni. Končno bo o zadnjem mestu v lig. se odločala razlika v golih na ostalih tekmah.
- TVD PARTIZAN RADEČE : CELULOZA VIDEM-KRŠKO
- Ekipa iz Celuloze je v drugem polčasu dokazala, da spada med najboljše rokometne ekipe. Zasluzeno je tudi zmagala z rezultatom 3:2. Obe ekipi sta igrali zelo borbeno. Gledalcev je bilo preko 300.
- TVD PARTIZAN SEVNICA : BELT CRNOMELJ
- Po ogorenih borbah se ni znan zmagovalec. Zmagala je ekipa Beita toda nasprotna ekipa je vilo-

Z nogometnih igrišč po okraju

Iz poslanih poročil o nedeljskih nogometnih srečanjih povzemanmo, da je doživela pravzaprav katastrofo novomeški

ELAN — NK BREŽICE 1:12 (1:7). Rezultat potrjuje, da v ekipi ELANA (in v vodstvu) nekaj ni v redu. Novomeščani zaradi nediscipliniranosti (Majerle K.) niso nastopili v kompletini postavi. Brežički nogometaši so izkoristili priložnost in jim nasuli golov kot popra v nedeljsko juho. Zaradi nediscipliniranosti so bili izključeni kar trije Elanovci, kasneje pa se odšel iz igre še eden, tako da so zaključili tekmo samo s 7 (!) igralci. Kam to vodit?

PARTIZAN KRŠKO — Garnizija Novo mesto 2:4 (2:3). Igralcem na stadionu Matije Gubca v Krškem so se predstavili domačini v pomaljeni postavi in lepo zaigrali, čeprav je bila večina prijateljev nogometa pri radijskih sprejemnikih zaradi prenosa tekme z Madžari. Gospe, ki so se predstavili kot solidno in tehnično dokaj dobro moštvo v precejšnji kondiciji in disciplino, so vodili v prvem polčasu 3:2, v drugem polčasu pa je domači Partizan krepko obdržal njihova vrata. Partizan Krško je zaigral kot že dolgo ne in lahko bi prepričljivo zmagal, če bi mu šli naerti je malo bolj na sreč, v urinčenju. Vrtar Kureti je ubral celo dosojeno 11-metrovko. Gole so dosegli: za domače Rupar 1 in Koritnik 1, za goste Petrovič 2, Fajk 1 in Petkovič 1. Sodli je A. Pieterski s Senovca z napakami.

Kotnikova — prvakinja LRS, Špilar drugi

Na atletskem prvenstvu Slovenije v mnogobojih in štafetah v Ljubljani je Novomeščanka Kotnikova ponovno osvojila naslov republiške prvakinje v troboju. Skupino je zbrala 2166 točk (višina 141,0 cm, krogla 11,96 in 100 m 13,9), kar je tudi nov dolenjski rekord. V tekmovalju starejših mladincev je Marjan Špilar v peterboju osvojil častno drugo mesto za zmagovalec Moljkom (Kladivar). Najboljši rezultat je Špilar dosegel v metu kopja — nekaj čez 53 metrov.

Novomeški odbojkarji na turnirju v Bihaču

Preteklo nedeljo so novomeški odbojkarji izbrali prost termin v tekmovalju zvezne odbojkaške lige in se udeležili turnirja v Veliki Kladuži pri Bihaču. Na turnirju »Bratstva in enotnosti« so se v finalu pomerili z ekipama Karlova in Bhača. Novomeška vrsta je obiskat zmagala z rezultatom 3:0 in osvojila prvo mesto.

Pomagajmo Ljudski tehniki! V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Okrajni odbor Ljudske tehnike je razpisal loterijo. — Prva premija znaša 300.000 din. — Se boste potegovali zanjo ali za katerega izmed drugih lepih dobitev tudi vi? S tem boste pomagali šolam in vsem našim otrokom, ki bodo deležni pouka v šolskih delavnicah za ročne spretnosti. — Iz dobička loterije bodo nakupili opremo za šolske delavnice, zato podprimo prizadevanja organizacije Ljudske tehnike!

Po zadnji svetovni vojni se je začel izreden razvoj človekovih dejavnosti na vseh področjih. Posebno praktična uporaba tehnike je z uveljavljenimi odkritji omogočila razvojno pot v smeri krivilj navzgor. Naj omenimo le odkritje jedrske energije, ki je odprlo nesluhne možnosti človeku, ko je že obupaval nad pohajajočimi zaletami raznih goriv. Danes si več ne moremo predstavljati življenja brez električne razsvetljave, dvokolesa, motorja, avtomobila, električnega študilnika in likalnika, skratka brez vsega tega, kar smo se privadili sprico razvoja tehnike uporabljati. Človeški rod se izpreminja, izpreminjajo se njegove navade vzporedno s tem, kar ustvarja.

kljeno udeleževanje. Mi bomo te ljudi potrebovali, saj že zdaj čutimo pomanjkanje strokovnih kadrov na področju tehnike. Vsak pionir mora zato zapustiti osemleško popolnoma seznanjen s tehničnim napredkom pri nas in v svetu. S šolske reforme smo v šolah uvedli tehnično vzgojo kot obvezan predmet. Zato potrebujemo v šolah delavnice, šolski vrtovi morajo biti pripomoček za praktično izvajanje tega pouka. Šole na Dolenjskem si nimajo delavnic. Občinski ljudski odbori nimajo dovolj sredstev, da bi šolam pomagali. Kaj storiti?

Pionirji in mlininci dobro vedo, kaj je Ljudska tehnika, saj je to njihova organizacija. Prek nje delujejo v najrazličnejših kroških, letalskih, radijskih, fizikalnih, kemičnih, električnih in moto-kroških itd. Ljudska tehnika se je odločila pomagati šolam. Kongres, ki je bil letos aprila, ji je naložil pomembne naloge. Okrajni odbor LT Novo mesto bo pomagati šolam iz zagate, mi pa moramo pomagati njemu. Ker ni sredstev, je razpisal loterijo. Dobiček je namenil za pomoč šolam pri opremljenju, za pomoč organizacijam LT, skratka za izpolnitev velikih nalog na področju tehnične vzgoje mladine.

Ko bodo te dni kolektivne podjetja in posamezniki obiskali prodajalca srečk loterije LT Novo mesto, se spomnite tega, kar ste ravnokar prebrali. Kupite srečko. S 100 din boste koristili svojim otrokom in dalj vsaj delež za ostvarene potrebe velike naloge LT. Če vam bo sreča mila, boste mogoče zadeli tudi premijo ali vsaj manjši dobiček. Vsaka osma srečka bo izžrebana.

Semiške jagode

Tudi pri nas smo po vojni pridobili in spoznali marsikaj, kar nam je bilo prej neznano. Čeprav nekdo zaostaja delca, danes že kar krepko dohiteva, močnejše napredne države. Radar, elektronika, avtomatizacija in še marsikaj nam niso več neznan pojmi. Le eno slabost čutimo v razvoju, ki pri naprednejših delcih ni bila tako boleča. Ta slabost je pomanjkanje kadrov, ljudi, ki bi bili sposobni dosežene tehnične pridobitve uporabljati v korist ljudstva in razvijati še naprej. Po vojni je bila Jugoslavija osuhošana. Hiteli smo obnovljati, hkrati pa smo morali nedoknaditi tisoč, kar smo že prej zamudili. Mnogo smo zgradili, ves svet se čudi našim uspehom. Toda laže je tovarno zgraditi, elektrificirati vas in izdelati nov stroj, kot naučiti ljudi vse to pravilno uporabljati.

Semiščani bodo praznovali 28. oktobra krajevni praznik. Prejšnji večer bodo kurili kres, 28. oktobra dopoldne pa bodo imeli svečan akademijo v prenovljeni dvorani narodnega heroja Jožeta Miheliča. Dramska skupina bo nastopila z odlomkom iz »Hilape Jerneja«, razen tega pa bodo na sporedu še pevski in recitacijske točke ter govori. Pripravljajo tudi povorko po Semiču. Popoldne bo ljudska zabava. V dneh okoli praznika bodo predvidoma nastopili v Semiču in nekaterih vaseh še lutkarji iz Kanjarice in črnomaljski pevski oktet.

tovljen, pomagati pa bodo morali tudi prebivalci s prostovoljnimi delom. Po načrtu, ki je napravljen za razširitev poti, bo treba prestaviti neko kapelico, OBLO je o tem z dopisom opozoril župnika, ta pa je dopis s priporočilom prebral faranom in jih tako obvestil o »žalostni novici.

Na semiški šoli manjkajo trije učitelji. Šola ima 13 oddelkov, lani jih je imela 9 — in samo enega učitelja več kot lani. Šola je tudi slabo opremljena, tako da si je morala eno šolsko tablo izposoditi.

Semiški TVD Partizan še ni popolnoma zaživel. Najbolj agilni so šahisti, ki so pred kratkim končali turnir za prvenstvo Semiča, delata pa še pingpong in odbojkaška sekcija. S telovadbo bodo šele začeli, ker se je tudi pouk na šoli »šele« začel.

Nov obrat za aluminij

Pretekli teden so se v Sevnici redni letni občni zbor Svobode. Na zboru so se pogovorili o dosedanjem delu in bodočih nalogah prosvetnega društva. Nastopili so tudi pevci iz sevnicijske Koprarnice, ki trenutno edini redno vadijo v Sevnici. Bogati in vsestranski sklepi bodo verjetno ob primernih volji novega vodstva lahko pozitivno kulturno prosvetno delo v Sevnici.

V sobotno popoldne je v Krmelju sklical rudiak posvet odgovornih ljudi občine. Pogovorili so se o nadaljnji izgradnji krmeljske opekarne. Ta ima praktično neizčrpane vire surovin za proizvodnjo opeke vseh vrst. Trenutne težave, ki jih ima opekarne kot stranski obrat rudiarne, presegajo lokalne meje. Zato so pa daljši razpravi sklenili, da je opekarne nujno treba rekonstruirati, saj s tem zastarelim načinom proizvodnje ni rentabilna. Težje je vprašanje sredstev, ki jih rudiarji in lastniki potrebne ne more več vlagati za obnovo opekarne. Zato bodo do splošni priskrbeli investicijski program za splošno rekonstrukcijo cele opekarne, ki bo jasno prikazal tudi ekonomsko upravičenost nad 100 milijonov investicij, ki bi bile za ta dela potrebne. Pričakujejo, da bo sprilo velikih potreb po opeki in večjega števila nezaposlenih možno dobiti ustrezne kredite za to rekonstrukcijo.

Na tem področju sta nas čas in razvoj v mnogoterm prehitela. Tisoč naše mladine zapušča vsako leto šole in stoji pred izbiro poklica. Mnogi se odločijo brez prave prenoje, »tia v tri dni«, kot pravimo. Mnogim se pozneje to mačhuje, za katereza so se odločili. Področje tehnike, ki ga osvajamo, pa nudi tisočem mladih ljudi številne možnosti za pravo po-

Mizarska delavnica Semič, ki ima plan 20 milijonov din izdelkov na leto, je dosegla že 75 odstotkov plana ali vrednostno 15 milijonov din. Računajo, da bodo plan z lahkoto dosegli. Letos so izdelali 1000 cebelnih panjev in vso lesno opremo za novo vajeniško šolo v Novem mestu, do konca leta pa bodo napravili še 2000 panjev. V delavnici je zaposlenih 32 ljudi, v začetku leta so imeli enega več. Plačujejo še po starem tarifnem pravilniku. Delavnica nima skladišča za gotove izdelke, zato pripravljajo načrte za novo halo, ki jo bodo predvidoma zidali spomladi. Halo bo dolga 35, široka pa 9 metrov.

Krajevni odbor namerava še do občinskega praznika popraviti in razširiti pot Semič-Vavpca vas. Denar za to je zagotovljen.

Gasilci občine Žužemberk so praznovali

Teden gasilstva so gasilci občine Žužemberk zaključili z zborovanjem na Dvoru, ki je bilo posvečeno 40-letnici KPJ in SKOJ. Zjutraj so prispele na Dvor gasilske čete iz vse občine, narkar se je začela proslava s slavnostno sejo občinske gasilske zveze. Sledila je gasilska parada in slavnostni govor tajnika občinske gasilske zveze Lojzeta Berkopca. Zatem so bile sektorske vaje in gasilska veselica.

Žužemberk je preskrbljen z mesom

Žužemberčani in okoličani do nedavna niso bili preskrbljeni s svežim mesom. Le v soboto in v nedeljo so ga navadno lahko kupili, zato je bilo mnogo upravičenega gornjanja med potrošniki. Občinski ljudski odbor je uredil tako, da se presno meso v žužemberški mesnici prodaja vsak dan, razen ob ponedeljkih.

Novomeška kronika

• To Radio OK 3 KAS — operator Jozef, Novo mesto. Takšna dopisnica je prispela 10. oktobra v Novo mesto in bila pomotoma oddana podjetju Izbiro, poslovainici Okras. Radioamaterja iz Novega mesta, ki je pod navedeno šifro oddajal, obveščamo, da je neki radioamater v Sabcu sprejel njegove signale. Dopisnico lahko dvigne na našem uredništvu. Primer dokazuje, da se tudi v Novem mestu mladina močno zanima za tehniko.

• Pretekli teden je začela delovati v Novem mestu večerna politična šola, ki jo je organiziral Občinski komite ZKS. Vpisanih je 35 slušateljev, ki si trikrat v tednu utrgajo čas za izobraževanje.

• Spet po komunalni upravi! Zai, toda ne gre drugače. Pred tedni smo že pisali, naj se vendar nekdo usmili ceste, ki pelje za Grma proti blokom na Znančevih njihah — pa zaman. To čisto opazujemo že dva leti in v tem času se ni videla ne cestarja ne gramoza. Bó to zagleglo?

• Stanovanjska stiska in težave s posteljami. Novomeški hoteli imajo skupno 71 razpoložljivih postelj na papirju in reklamah, v resnici pa je stanje drugačno. Hotel Kandija ima 26 postelj, od teh jih gostje lahko dobe 9, hotel Metropol ima 32 postelj, toda 10 sob je stalno oddanih, gostišče na Loki pa ima 13 postelj, od katerih sta na razpolago le dve. Če hočemo v Novem mestu dobiti strokovnjaka,

»NE ČAKAJ NA MAJ« v Semiču

Starši pravijo: »Vsi solarjari, ko so si ob koncu šolskega leta ogledali v spremstvu staršev ali brez spremstva domači film »Ne čakaj na maj«, so dobili slabšo oceno v vedenju. Šolsko vodstvo je prepovedalo učenecem obiskovati vse filmske predstave, razen tistih, ki jih šola dovoli; ta sklep se nam zdi protizakonit. Film »Ne čakaj na maj« v Semiču ni bil predvajan za solarje.

Učitelji odgovarjajo: »V Semiču so filmske predstave večina zvečer ob 20. uri, takrat pa morajo biti učenci v postelji. Zgodilo se je že, da sta dva otroka med filmsko predstavo zaspala in so ju starši našli šele ob dveh zjutraj. Sklep o tem, da lahko obiskuje mladina samo tiste predstave, ki jih dovoli šolsko vodstvo, je bil sprejet na naš predlog na roditeljskem sestanku. Vsi prisotni so glasovali zanj. Šolsko vodstvo si ogleda vse filme in organizira potem po svoji presoji mladinske predstave, ki so podnevne. Taki in podobni sklepi so sprejeti na drugih šolah. Za film »Ne čakaj na maj« smo bili mnenja, da ni povsem primeren za solarje.

Kdo ima prav? Starši, ki pravijo, da so dobili otroci neupravičeno iz vedenja nižji red, ali učitelji, ki se opirajo na sklep roditeljskega sestanka? O tem ne bomo sodili mi, pač pa naj sodijo tisti, ki so za pristojni.

Pretekli teden smo poročali o odlični gasilski akademiji, s katero je Okrajna gasilska zveza Novo mesto v okviru priridev letošnjega gasilskega tedna in proslav 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ počastila prizadevanja našega protovojnega gasilstva v službi ljudstva. Na sliki: pogled v polno dvorano Doma ljudske prosvete med govorom predsednika OGZ tovariša Lojzeta Mirtiča. — Našim gasilcem pa se moramo hkrati opravičiti zaradi neljubne napake v besedilu zadnjega poročila, kjer smo po pomoti zapisali, da je s to priridevjo stopilo PGD Novo mesto v 70. leto obstoja. Novomeško PGD je namreč že 1956. leta proslavilo 80. letnico svojega plodovitega dela.

Tedenski koledar

Cetrtek, 15. oktobra — Terezija: Petek 16. oktobra — Jadviga. Sobota 17. oktobra — Mira. Nedelja 18. oktobra — Luka. Ponedeljek, 19. oktobra — Etm. Torek 20. oktobra — Irena. Sreda 21. oktobra — Urška

KINO

BREŽICE: 16. in 17. X. francoski film »MOJ STRICA«. 18. X. sovj. barvni film »TIHI DON — I del«. Od 19. do 21. X. jugosl. film »RAZPOKA V RAJU«. 22. in 23. X. ameriški barvni film »CAJ IN SIMPATIJA«. KOSTANJEVICA: 18. X. amer. barvni film »BOB ROY«. 21. X. jugosl. film »VELIKI IN MALI METLIKA«. 17. in 18. X. »OCE, MA MA, MOJA ŽENA IN JAZ«. 21. X. »ABOT IN COSTELLO V TUJSKI LEGIJI«. MOKRONOG: 18. X. amer. film »ENA ZELJA«. NOVO MESTO: »KRKA«, od 16. do 18. X. amer. barvni film »ULICA FREDERICH 10«. Od 20. do 22. X. amer. barvni film »SONCE SE ZOPET PORAJA«. Od 23. do 28. X. amer. barvni film »VOZOVNI NA ZAHOD«. NOVO MESTO — DOM JLA: od 16. do 18. X. franc. film »OGLEDALO Z DVEMA OBRAMOMA«. Od 19. do 22. X. amer. barvni film »VICITA«. SEVNICA: 18. in 18. X. franc. film »GERVAISE«. SEMIČ: 18. X. jugosl. film »NA SA POTA SE RAZHAJAJO«. TREBNIJE: 17. in 18. X. franc. film »OHOLI«. ŽUŽEMBERK: 18. X. poljski film »POKOLENJE«.

MAKLOGLASJI

UGODNO PRODAJ KRMO za hranjenje prašičev. — Naslov v upravi lista. (897-59). PRODAJ 4 STAVBENJE PARCELE pri kandijski postaji. Naslov v upravi lista. (894-59). PRODAJ KOZOLEC s tremi okoli in s hrambo za seno krilo z opek. Zagar Adolf, Dolina 135. p. Mokronog. TAKOJ KUPIM ZLATO ZA ZOB. Be. Naslov v upravi lista. (892-59). KUPIM DOBRO OHRANJENO slamorenico (12-čolsko) velično v upravi lista. (891-59). KUPIM POSEVSTVO v velikosti 4 ha v bližini železnice ali avto-busne postaje na prog. Novo mesto — Ljubljana. Naslov v upravi lista. (890-59). ISČEM VAJENCA za pekovsko obrt. Pogoj 6 razredov osemleške vsaj oškarba v hiši. Noč Alojzij, pekarni Slovenski Javornik na Gorenjskem. OBRATNA PODJETJA — PAVSA. LISTI! Uredim vam knjigovodstvo, konec leta tudi bilanco na predpisanih obrazcih. Pošljite ponudbo na upravo lista-pod šifro »Knjigovodstvo« (898-59). ODDAM SAMSKO SOBO. Naslov v upravi lista. (895-59).

ZA GOSTILNO NA GORENJSKEM išče gospodinjstvo pomočnico zakonski par brez otrok. Možnosti priučitev natakarskega poklica Naslov v upravi lista (896-59). V SOBOTO 3 OKTOBRA je bilo izpred postaja novomeške obline ukradeno motorno kolo Colibri štev. 618936. Kdor ga izsledí, dobi 10.000 din nagrade. Galič Karel, Mirna peč. KMETIŠKA ZADRUGA BRESTANICA bo v ponedeljek 19. oktobra 1959 ob 8. uri dopoldne na svoji ekonomiji prodala nekatera osnovna sredstva, med drugim tudi tovarni avtomobil »Chevrolet« 3 t in nekaj kmetiške opreme. Prednost pri nakupu imajo gospodarske in zadrugne organizacije. PRODAJ KUHNJSKE KREDCO. Naslov v upravi lista (899-59).

GIBANJE PREBIVALSTVA

CRNOMELJ
Septembra sta bili rojeni 2 dekletici in 1 deček. Poročili so se: Leopold Grahek, rentgenski tehnik iz Rožanca, in Marija Bucar, uslužbenka iz Ljubljane. Vjekoslav Božič, knjigovodja iz Jurovskega broda, in Barbara Klepec, uslužbenka iz Crnomelja. Stanislav Matkovič, rudar s Tanče gore, in Ana Tomanič, delavka z Grca. Umrlj je Pavel Verderber, otrok iz Ješeve. Star 1 leto.

Miklč iz Podtabora — deklečo, Jožica Agrež iz Sentjanja — deklečo, Angela Duh iz Brinja — deklečo, Nežka Košmrlj iz Potovrha — deklečo, Anica Matko iz Kočevja — deklečo, Kristina Maksel iz Kostanjevice — deklečo, Angela Radež iz Vel. Slatnika — deklečo, Marija Hudoklin iz Dol. Pogle — deklečo, Marija Šmrke iz Skovca — deklečo, Tinka Kregarjevič iz Valdolatre — deklečo.

VIDEM-KRSKO

Septembra so se poročili: Span Marjan, strojni ključavničar in Julijana Golč, uslužbenka, oba iz Videm-Krškega. Martin Božič, strojni tehnik, in Alojzija Decman, zborna asistentka, oba iz Videm-Krškega. Umrlj so: Franc Stopar, šofer iz Globočice, star 40 let. Ivan Popovič, osebni upokojenec iz Videm-Krškega, star 78 let. Marija Bernardi, prevzitarica iz Starega grada, stara 85 let. Marija Grobošek, upokojenka iz Dolnje vasí, stara 74 let.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Jan Janca Zeveta, kmeta iz Zabokova, se je prevrnil v oz. in mu poškodoval desno nogo. Amalija Tavcar, posameznica iz Matlike je doma pred hišo padla in si poškodovala levo nogo. Terezija Kastelic, upokojenka iz Draštev, je sin brnel v desno letket, je vrzel ob tla in ji pri tem poškodoval desno roko. Ana Ivančič, učiteljica iz Bečjega vrha, je doma na vrtni padla in si poškodovala levo roko.

NOVO MESTO

V času od 5. do 12. oktobra je bilo rojenih 12 dečkov in 15 deklic. Poročili so se: Peter Bukovec, sin kmetovalca, in Antonija Grandovec, hči kmeta, oba iz Podjubna. Umrlj so: Franč Stoper, pleškar iz Ragovega, star 39 let. Terezija Božič, gospodinja iz Jurne vasi, stara 64 let. Mladen Vuk, upokojenec iz Lokve, star 58 let. Matija Zalec, kmet s Sinjega vrha, star 65 let. Peter Zigalo, upokojenec iz Osečja, star 65 let. Magdalena Berus, kmetovalka iz Gor. Globočice, stara 70 let.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠTICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Kum iz Prapreč — deklečo, Ana Tomazič s Sinjega vrha — deklečo, Slavka Osmak iz Kočevja — deklečo, Marija Strukelj s Starobovega vrha — deklečo, Tončka Cvelbar iz Vratnega — deklečo, Fani Mislej iz Gomile — deklečo, Zožja Gimprč iz Smihela — deklečo, Marija Opak iz Podgore — deklečo, Oulija Vrček iz Sp. Lipe — deklečo, Pepca Struelj iz Zemlja — deklečo, Jožeta Malčen iz Kamenškega — deklečo, Marija Kovčič iz Zg. Dobrenja — deklečo, Marija

TUDI VI ZAHTEVAJTE V VAŠI TRGOVINI

DIK

CISTILNI PRASER

Nekaj brežiških sklepov

V četrtek 1. oktobra je bila v Brežicah sedemnajsta redna seja občinskega ljudskega odbora. Razpravljali, sklepali in odločali so o večjih stvareh. Najprej so potrdili sklepni račun o izpolnitvi proračuna za lansko leto, nato pa so razpravljali o predlogu odloka in spremembi ter dopolnitvi odloka o proračunu OBLO za leto. Pri lanskem proračunu so razpravljali pedvsem o cestnem skladu, bolnišnici, zdravstveni postaji Biželsko in št. penduljah. Pri letošnjem proračunu imajo predvidenih 185 milijonov 124 tisoč din dohodkov in 187 milijonov 524 tisoč din izdatkov. Razliko, 2 milijona 400 tisoč, bodo krili iz dotacij, ki jih dobi OBLO.

Brez razprave so potrdili predlog, ki daje pavico, da imajo bivši lastniki nacionaliziranih zemljišč to prednost, da dobe prvenstvo oni dovoljenje za gradnjo na svojem bivšem zemljišču. Sprejeti so predlog odločbe, ki govori o tem, da bodo v Brežicah ustanovili ljudsko univerzo, ki bo finančno samostojen zavod. Dobivala bo seveda

dotacije OBLO in gospodarskih organizacij, vir dohodkov pa ji bo še šolnina. Sklenili so tudi, da bodo ustanovili v Dobovi »Obrtno kovinarsko podjetje«. Ljudi te stroške je namreč v Dobovi in okolici dovolj, a se vozijo zdej na delo v Zagreb, Delavnica naj bi v začetku zaposlovala 28 delavcev, postopoma pa bi jih sprejeli še več. Delali bodo v kooperaciji s Kovinarsko zadrugo Videm-Krško. Prostore bodo imeli v nacionalizirani stavbi. Novemu podjetju je potrebno za začetek 2,5 milijona din za osnovna sredstva in 1 milijon dinarjev za obratna sredstva. Tudi o veterinarski postaji v Brežicah so razpravljali. Z manjšimi spremembami so potrdili pravila, pravilnik o plačah in dopolnilih plačah ter o sistematizaciji delovnih mest in potrdili cenik veterinarskih storitev. Za obratna sredstva bo dobila Veterinarska postaja 800.000 dinarjev posojila. Razpravljali in sklepali so še o zemljiških in lastninskih vprašanjih ter o večini imenovanih.

OGLEDALO

Nesramnost pa taka!

V zadnji številki našega lista smo že poročali o sprevedniku avtobusa Ljubljana-Bizelsko, ki je pustil na cesti mater s šest tednov bolnim dojenčkom, čeprav je imel prostor. Vendar to ni bil osamljen primer nesramnosti tega sprevednika. 10. oktobra se je zgodilo tole: Franc Čretnik, dijak Srednje ekonomske šole, ki ima plačano mesečno vozovnico, je hotel na Gradnjo vstopiti, sprevednik ga je pa zavrnil rekoč: »Kaj pa je dijaku dve uri pešariti do mesta!« Istega dne je vzel v avtobus potnike

listo smo že poročali o sprevedniku avtobusa Ljubljana-Bizelsko, ki je pustil na cesti mater s šest tednov bolnim dojenčkom, čeprav je imel prostor. Vendar to ni bil osamljen primer nesramnosti tega sprevednika. 10. oktobra se je zgodilo tole: Franc Čretnik, dijak Srednje ekonomske šole, ki ima plačano mesečno vozovnico, je hotel na Gradnjo vstopiti, sprevednik ga je pa zavrnil rekoč: »Kaj pa je dijaku dve uri pešariti do mesta!« Istega dne je vzel v avtobus potnike

Podjetje »Prevoz« Brežice, kjer je v službi in »vjudni« sprevednik, je dolžno ukrepati proti tako grobim kršitvam socialističnih odnosov in upoštevati javno mnenje, sicer bomo o tem uslužbencu še poročali.

Komisija za sklepanje in odgovodovanje delovnih razmerij pri

SGP »PIONIR« NOVO MESTO sprejmeta koj

KVALIFICIRANO KUHNARICO za vodstvo kuhinje

Pismene ponudbe s kratkim opisom dosedanjega dela pošljite na upravo podjetja do 20. oktobra 1959. Možnost obiska vsak dan od 6. do 14. ure na upravi podjetja, soba št. 3. — Samska soba zagotovljena.

Naročajte „Dolenjski list“!

Korajža velja!

Predzadnji teden, v sredo zvečer, se je po Zeleznem kot blisk razširila novica, da je zelenjanski lovec Alojz Kužnik streljal v gozdu na divjega prašiča in ga ranil ter da se je komaj še premikal, namreč prašič.

Vse moške je ta novica kar vrgla kvsih in šest se jih je takoj odpravilo v gozd iskat divjega prašiča, ki je na zelenjaskih njivah naredil že precejšnjih škod.

Nihče ni pomislil na nevarnost, ki bi jim lahko pretela od razsrjenega prebivalca gozda. Oborožili so se s sekirami, hlevskimi vilami (ne z vilicami, ker je bil prašič še živ) in z baterijami.

Nenak boj, ki se je odvijal v gozdu, je vreden, da ga opišem. Vprašanje je, na kateri strani je bila premoč. Moških je bilo šest, prašič pa sam, a precej korenjaski, saj je brez drobovja tehtal 145 kg. Če upoštevamo še koruzni zdrob, ki ga je imel v želodcu, njegovo hrabro srce, ki ga v boju ni izgubil kot se je videlo pri raztelesenju, ter precejšnjo jetra in pljučka, mu migne vesti lahko prisojimo 190 kg. Torej — kar velika mrčinja!

Moški so odšli v gozd, ženske pa ležat koruzo. Toda ta večer delo ni šlo tako od rok kot po navadi. Vse so mislile na prašiča ter na pogum in neustrašnost njihovih mož in sinov. Temu primeren je bil tudi razgovor, potem ko so se prepričevale, da nikomur ne grozi nič hudega. Bilo je toliko hrupa, kot da se je kdo oženil, ne pa da bo vsak čas »krepnil« v gozdu za vasjo prašič.

Naši pogumni lovci pa so to mahali proti gozdu. V gozdu je bilo temno, ker je skozi vejeve prodiralo le malo svetlobe, a ta je delala po gozdu grozeče senčenje in zasledovalcem (pocas) poganjala strah v kosti. Pri skakanju sledov so si morali pomagati z baterijami. Ko o naleteli na prave sledove, so že malo manj pogumno nadaljevali pot.

Gledali so »skozi vejeve nebo« in vabljivo lučke spodaj v vasi ter si na them želeli biti doma, čeprav ne ob topli peči; tudi mrzla bi bila prijaznejša kot gledati »sport« v očeh, četudi bi bila ta smrti je prašičeva.

Pes, ki je šel po sredi in z lajanjem kazal pot, je nenadoma utihnil. »Prašiča je našel« so bili vsi lovci istega mnenja. Previdno so se bližali vsak s svoje strani.

Ranjena zverina se je s poje-majocimi močmi zavlekla v trnjevo goščo. Prva sta bila pri prašiču moška, ki sta imela vile in sekire. Bila sta čisto blizu in eden je dvignil sekiro, da bi ščetinca udaril. Sekira pa se je zapletla v veje nad glavo in pada na tla tik pred prašiča. In tedaj, gorje Zelezenskimi lovci! Prašič je besno skočil

ta ni vedel, kako naj jih uporabi. Videl je, kaj mu preti in vili se skočil kar na prašiča ter se pogljal na drevo, ki mu je bilo najbliže. Vsi ostali so jo pobrisali prej, preden so prišli zraven. Slišali so le, kako je fant ratalo si je vsak mislil:

»Po njem je! Adijo, Zelezno! Čeprav bi ga zverina raztrgala, si ne bi upali z dreva. Najmlajši jo je ucvrl preko doline na drugo stran. Ko so ga nazadnje vsi junaki zafrikavali in se norčevali iz njega, se je izgovoril:

»V bližini ni bilo nobenega gabra, pa sem ga šel iskat na drugo stran!«

Eden pa je pripomnil: »Jaz ga pa nisem nič iskal, ampak sem se kar znašel na njem.« Se strel iz lovčevih pušk in prašič je bil pokončan.

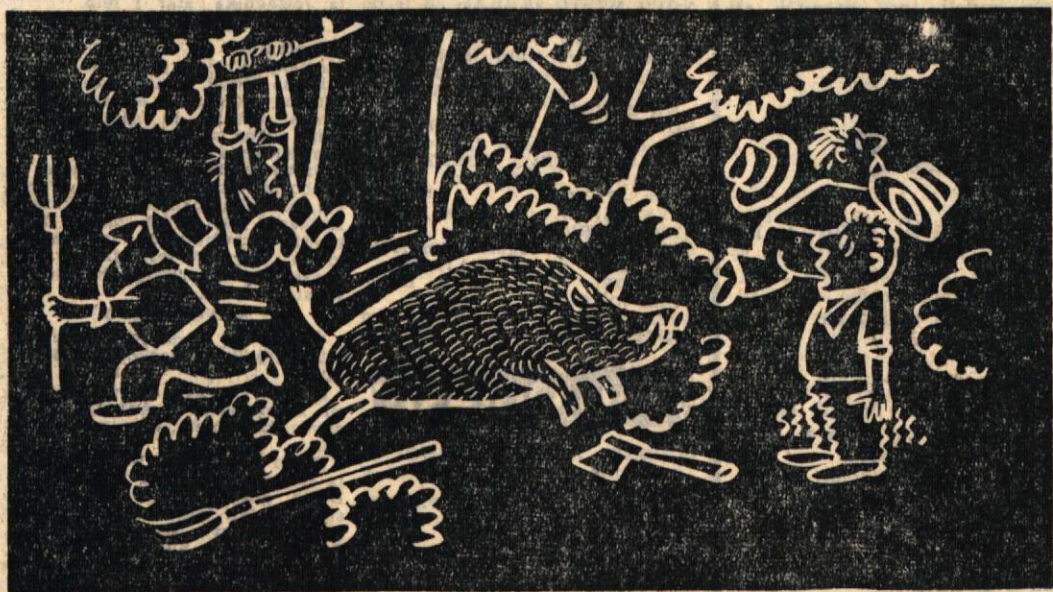
raje pustil v gozdu. Nato so ga razparali in mu pobrali drobovje. Med mlajšimi gledalci se je vnela razprava:

»Je to svinja?«
»Ne, prašič!«
»Veš zagotovo?«
»Seveda!«

Tedaj se je oglasil eden starejših in dejal, da nima prav ne eden ne drugi.

»Zakaj ne?«
»To je merjasec!« je rekel in vsi so planili v smeh. Se prašič (oprostite merjasec) bi se smejal takemu doščanju spola, če bi seveda bil še živ.

Nepovabljeni gost Zelezenskikh njiv je torej premlinul. Njegove posmrtno ostanke so z veliko častjo (saj tega še ni doživljal, da bi se na vozu peljal) peljali v Trebnje in v tamkajšnji mesarji si lahko dobil maščen

šil so v vas po voz in konje ter ga odpeljali domov. Ženske so medtem že zličkale koruzo in ko se je voz ustavil sredi vasi, je vse drlo tja, da ga vsak pogleda in pot-pje. Zenskike so bile prej v strahu, da bo treba moške takoj oprati, pa ni bilo tako hudo.

Vsi moški so potrdili misel, ki jo je izrekel eden lovcev: da če bi bilo to podnevi in če bi videli, kolikšen je prašič, bi ga

ali velik kos našega hrabrega, a nezaželenega soseda.

Vsa čast in priznanje lovcu Alojzu Kužniku, ki je že tudi prejšnja leta postrelil več prašičev. Pohvala tudi Zelezenskim-pomočnikom! Nekateri so še sedaj malo opraskani, ne ve se pa ali od prašiča ali od trnja. Na uho povedano, najbrž do držal zadnje. Vsekakor je to dogodek, ki ga ne bomo kmalu pozabili.

K. K.

Različni brzini

V mestni hiši v Detroitu (ZDA) so zadnjič iznenada naredili poskusni alarm za primer atomskega napada. Župan je sam z uro v roki kontroliral čas, ki je bil potreben, da so vsi uslužbenec prišli v bunker. To je trajalo 3 minute in 30 sekund. Po koncu delovnega časa pa je župan za šalo kontroliral čas, potreben, da je zadnji uslužbenec zapustil občinsko hišo. To je trajalo točno — dve minuti!

Živi šah

Na dvorišču samostana sv. Lambrechta v Avstriji so nedavno priredili šahovski turnir z živimi figurami.

Bogdan Borčić: KOMIŠKA KRCMA (lesorez — 1959)

Prvi avtobus pri Gosposdični!

Mladi in stari planinci se zbirajo na novomeškem Glavnem trgu. Mimo vozijo avtobusi iz različnih krajev Slovenije pravnike na njihovo proslavo v Suhorju. Pred našo skupino se ustavi avtobus: »So tu novomeški pravniki za Suhorj?« Ne pravnik, temveč planinci, ki bodo odpravili cesto do Gosposdične, odgovori predstavnik Planinskega društva (ovaris Godnik sprevidnik). Smeh je tu, razpoloženje se veča, vkljub megli, ki ni nikomur po volji.

Ker nam megla ovira vsakršen razgled, so toliko živahnih pogovorih med vožnjo proti Vahiti in še naprej do tovarne. Glavno besedo imajo seveda veterani, ne mislim po letih, ampak tisti, ki so bili že tolikokrat po raznih poteh na Gorjancih, da jim je tak izlet še sprehod.

»Ali veš, kako sem se pred 40 leti, ko sem šla prvič v Gorjanec, bala medvedov in volkov? Kako smo lezli čez drn in stran?«

Z druge strani slišim pripovedovanje tovariša partizana, ki razlega sosedi o partizanskih Gorjancih, o bolnicah itd. Tam spredaj sedi mlad književnik, ki je bil z materjo že nešteto krat na Gorjancih — in verjetno razmišlja o Trdinu in njegovih bajkah.

Pri logarnici zagledamo mlade tabornike, ki so si v glavnem z lastno delovno silo postavili lično bajtico, 12 fantov iz voda KGR pod vodstvom vodnika Džonija so bili izredno pridni in so uspeli, čeprav so mnogi starejši taborniki malo skeptično gledali na vso zadevo. Videti je sicer mala bajtica, pa bo le lahko prenočevalo v njej 20 oseb, zraven pa je še precejšnja dnevna soba, kuhinja in shramba. Upam, da bodo k otvoritvi na občinski praznik prišli ne le taborniki, temveč tudi starši in prijatelji taborništa.

Ko smo se pripeljali do nove ceste, je tovariš Ivanetič v imenu PD prerezal vrvice in naš avtobus

je kot prvi zapeljal po novi cesti, ki se posuša z gručem) proti Gosposdični. In vendar je priletno pripeljati se do kočice! Ne bojte se, planinci — Gorjanci niso nič izgubili, pač pa ogromno pridobili! Gozdno gospodarstvo ni zgradilo te ceste, ki jo bodo podaljšali v naslednjih letih še do Poloma, samo za sebe, izkoristili jo bodo izletniki in turisti, saj so Gorjanci tako obširni. Ogromno je še skritih koševic, vrhov, ki jih bodo odkrivali vsi tisti stari in mladi planinci, ki radi hodijo še bolj po divjini. Te je na Gorjancih še veliko veliko. Na poti proti Miklavžu bo v nekaj letih zrasel hotel — okrevališče, kjer si bodo mnogi naši delovni ljudje lahko okrepili zdravje. Ne le gorjanske gore, tudi naši Gorjanci bodo oživelili!

Pred kosilom smo se odpravili po skupinah na sprehode na Trdinov vrh in k Miklavžu. Sem in

tja se je še celo pokazalo sonce in jesenski gozvi v žudovitih barvah nam je razpoloženje še dvignilo. Ze pri Miklavžu so naši ubrano zapeli nekaj narodnih pesmi, nadaljevali pa smo po kosilu pri Gosposdični. Tovariš Ivanetič se je v pozdravnem govoru zahvalil Gozdnemu gospodarstvu za izgradnjo ceste, nato pa na kratko orisal zgodovino Planinskega društva Novo mesto in gradnjo kočice Vinka Paderšiča pri Gosposdični.

Med potjo smo se pobrali v avtobus mlade tabornike, ki so ves dan delali pa so bili vendar veseli in živahni, kot da se je za njih dan šele začel.

Bil je prijeten izlet, ki nam bo vsem ostal v lepem spominu, Planinskemu društvu iskrena hvala za tako lepo organiziran izlet. Planinci in vsi ostali, pohitite in v Gorjanec ki so najboljši zdravilo za razrahljane živce mladih in starih!

V.

DARILO

»Tvoj mož ima v nedeljo rojstni dan. Kaj mu boš podarila?«
»Se ne vem: ali kravato ali pralni stroj. Bom videla, koliko bo hotel zapraviti!«

IMA TUDI PRAV
Ona: »Zakaj si pa tako slaba volje? Bodi zadovoljen s tistim, kar imaš.«
On: »Saj tudi sem! Nezadovoljen sem samo zaradi tistega, česar nimam.«

ZA NAJHUŠJI PRIMER
»Jaz imam pri prijatelju svojo pravilo: ko sem zelen, pijem pivo, če hočem biti vesel, pijem vino, kadar se slabo počutim, pijem izganje.«
»In kdaj pijes vodo?«
»Veš, tako hudega primera pa še nisem imel, da bi moral piti vodo.«

VISJA SILA
Mamica pelje na sprehod otroka, pa jo sreča duhovnik. Pogleda obrazček v vozičku pa pravi: »Kako lepo dete imate. Le poskrbite, da ga boste vzgojili v dobrega in poštenega moža!«
»To bo težko šlo,« odgovori z nasmehom mlada mati, »kajti...«

»O, nič ne obupajte. Uspeli boste, morate imeti le krepko voljo in vztrajnost.«

»Voljo in vztrajnost bi že imela, toda... tole je punčka pa ne bi hotela na njej kaj spreminjati.«

O GOVORNIKIH
Govornik govori brez konca in kraja. Poslušalci skoraj že vsi dremlejo. Eden pa le vpraša soseda: »Ali veste, kaj pride za govorom?«
»Vem: četrtke!«

MODER POGOVOR
»Ti, takale pogovornika sliva je pravzaprav botisa od krave; kravo moraš sprosti molzi, slivo pa enkrat obereš in potem vse leto piješ...«

— Vidis, tole je minsa! Pravi jo, da je odlično odvajalno sredstvo...
fm

Resnično in zanimivo

70 kubikov lesa je dala ena sama bukev, ki so jo nedavno podrlj v Zumberku. Velikanka je imela 2 metra premera.

Najmlajši bralce je vsekakor Hinko Zavrl iz Duge Rese. Star je dve leti in pol pa že bere časopise. Samo v enem dnevu se je naučil 8 črk. Štetj zna pa samo do deset.

114 let stara ženska je umrla v Bosiljevu (karlovskega okraja). Ko se je rodila (1845) je živel in pesnil še naš Prešeren. Stara Soka svoj živ dan ni bila bolna.

Most v obliki črke S imajo med Bosiljevom in Generalskim Stolom. Ta edinstveni most v naši deželi je še iz turških časov.

Novi zobje so začeli rasti 105 let stari »babji Sari Antiča iz Grobnika pri Veljumu.

Delavci, ki zaslužijo vso čast, so imeli v Bombažni industriji v Dugi Resi, Ivič Andrija je delal v tem podjetju 51 let, ne da bi bil kdaj izostal z dela ali bil bolan.

Slepi šahist

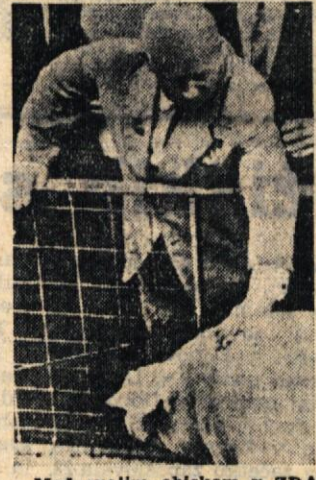
Dragoljub Baretič je slep, pa vendar igra šah tako dobro, da je postal prvak Novega Sada. Star je 24 let in je študent filozofije. Ima narlov mojstrskega kandidata. Kot slepi šahist ima pravico odpavati figure na deski, vendar to svojo pravico uporabi le proti zelo močnim igralcem, ker si izvrstno zapomni razporeditev figur. Nedavno je igral simultanko proti 14 šahistom iz Bakra. Dobil je 12 partij in samo dve izgubil.

Prvo poročilo z Meseca že prodano

Znanj ameriški ilustrirani časopis »Life« je za pol milijona dolarjev kupil prvo poročilo z Meseca enega od sedmih pilotov, ki so se prostovoljno prijavili za potovanje na Mesec. Časopis je tudi poslal tri reporterje v taborišče, kjer trenirajo piloti vesolja, da bodo zbrali vse podatke o pripravah poleta na Mesec.

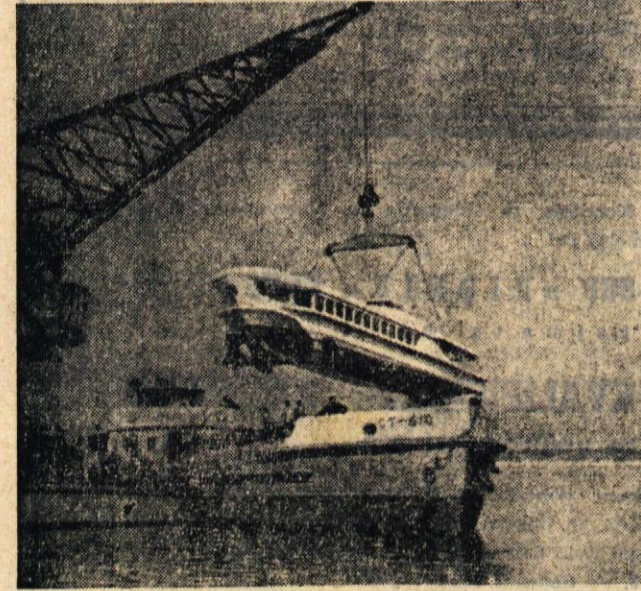
Na svojstveno idejo je prišel Luis Richard, študent na Tehničnem inštitutu v Chicagu, ZDA. Ker se je navečali venomer hoditi peš v oddaljeno šolo, denarja za avto pa ni premožel, je montiral majhna motorčič, kakršna pogajna avionske modele, na navaden sliko, pa je dobil motorčič, ki ga s hitrostjo do 20 km/h vozi po vsem Chicagu. Iznajdljivo, kaj?

Med svojim obiskom v ZDA je sovjetski premijer Hruščev obiskal med drugim tudi eksperimentalno zootehnično postajo državne univerze v Amesu v državi Iowa. Tamkaj je z gesto poznavalca potepeljal zavajenega stokilskega ščetinca, pri tem pa delal svojim gostiteljem v spremitvu: »Bog vam je pomagal in vam dal lepo in bogato zemljo. Toda bog pomaga tudi nam, kot v ozilem vsem inteligentnim ljudem.«

Sovjetska kozmična raketa »Strela« je ponela na Luno aparature in predmete, — ki so bili označeni z emblemi, kakor jih kaže gornja slika.

Po vseh naprednih pomorskih deželah Zemlje se vedno bolj uveljavlja kot praktično potniško vozilo v obalnem prometu tako imenovani hidrobus. To so hitri motorni čolni z izredno močnimi motorji, ki lahko dajejo tem vozilom do 50 km/h. Značilnost so opremljeni kot pravi avtobusi in lahko prepelejo od 70 do 150 potnikov hkrati. Zaradi izredne hitrosti so zelo ekonomični. Na sliki je videti tak potniški hidrobus, ko ga v ladječelnicah v Gorkem v Sovjetski zvezi pripravljajo za prevoz v Jakutijo, kjer bo služil v obalnem jezerskem prometu.

V POČASTITEV 40-LETNICE SKOJ V NOVEM MESTU

„Pokaži kaj znaš!“

Mladina novomeškega okraja je preteklo soboto in nedeljo na zelo svečan način proslavila 40-letnico ustanovitve SKOJ — predhodnika današnje Ljudske mladine Jugoslavije. Prirreditve v počastitev tega mladinskega praznika so bile v vseh večjih krajih novomeškega okraja, osrednje prirreditve pa so bile v Novem mestu. Tako so v soboto zvečer priredili v Domu ljudske prosvete slavnostno akademijo s šestrim sporedom, ki so ga izvajali dijaki novomeških šol, razen tega pa je sodeloval še združeni orkester Doma JLA in PD Dušan Jereb pod taktirko dirigenta Mitaga. V nedeljo dopoldne bi morali v počastitev praznika igrati mladinski odbojarski in košarkarski turnir, ki je pa odpadel, popoldne je bilo v Domu ljudske prosvete popularno mladinsko tekmovanje v obliki kombinirane oddaje RTV Ljubljana »Pokaži kaj znaš« in »Spoznaj svet in domovino«.

Veliko zanimanje je v nedeljo popoldne vladalo za mladinsko tekmovanje — za kombinirano oddajo RTV Ljubljana »Pokaži, kaj znaš« in »Spoznaj svet in domovino«, ki sta jo ob sodelovanju Radiotelevizije Ljubljana pripravila Okrajna komite LMS in Okrajna združena zveza.

Z majhno zamudo se je tekmovalje pričelo. V uvodnem delu prirreditve, ki je potekala v stilu popularnih mladinskih radijskih oddaj, je tekmovalce in gledalce najprej pozdravil sekretar Občinskega komiteja ZKS Mirjo Thorževski; nato sta spregovorila še predsednik OSS Ludvik Kebe o razvoju mladinskega gibanja od leta 1919 do danes, in predsednik OZZ Tone Pirc o vlogi mladine v boju za napredek v našem kmetijstvu. Nato se je tekmovalje pričelo.

Ob napovedovalca RTV Ljubljane Dušica Erzinova in Tomaž Terček, sta izmenoma klicala na oter pred obe strokovni komisiji (za »neznane talente« in za »szipite« iz različ-

nih panog kmetijstva) zdaj mladega glasbenika ali pevko, zdaj skupino mladih združnikov ali združnic, Posamezniki in skupine so odkrivali svoje sposobnosti, trudili so se, da bi bili čim boljše, da bi prejel čim več točk. Zvrstilo se je 12 skupin mladih združnikov iz različnih krajev okraja, razen njih pa še šest »neznanih talentov« in dva zabavna ansambla. Izmed talentov je bil najbolj mladi harmonikar in komponist Silvester Mihelčič, dijak črnomajške gimnazije. Zaigral je lastno poskočno skladbico, ki jo je imenoval po svojem domačem kraju »V Strmcu«, in prejel najvišjo oceno. Strokovna komisija, ki so jo sestavljali prof. Bačar, prof.

Kasesnik, Kastelceva in Jazbec, mu je priznala 37 točk — dve desetki in po eno devetko in osmico. Le za dve točki nižjo oceno je dobila mlada pesnica Alenka Auersperger, dijakinja novomeške gimnazije. Tretjo nagrado je s 34 točkami osvojil plesni ansambel novomeških gimnazijcev septet »Dizy combo«, ki je zaigral dve skladbi za plesni orkester.

Moramo priznati, da so drugo skladbo v »dixie-land« stilu kar dobro zaigrali, vendar višje ocene niso zaslužili, ker ansambel še ni dovolj vigran. Četrto mesto je zasedel kvintet Bukovek iz Brežic z enakim številom točk kot »Dizy combo«, sledili pa so še mlada pesnica iz Metlike Alenka Bano, pevki

Zgončeva in Peterlinova itd. Tudi tekmovalje skupin mladih združnikov je bilo zelo zanimivo. Vsi po vrsti so pokazali solidno znanje v posameznih panogah kmetijstva. Ko sem po tekmovalju povprašal »magovalke — mlade združnice iz Metlike, kako so se pripravljale na tekmovalje, da je šlo tako gladko, so mi odgovorile: »Učile smo se, prebrale smo vse o vrzeli prašičev, no, in uspelo nam je.« Zanimalo me je, če so morda od organizatorja tekmovalja — Okrajne združne zveze — prejele kaka navodila ali celo vprašanja, pa so mi odgovorile: »Da, vprašanja smo vsi dobili, seveda ne samo tri kot na tekmovalju in nanje smo se pripravili.«

Mlade združnice iz Metlike — Nada Težak, Slavica Simončič in Marija Zigelj, — po pravici prejele prvo nagrado, čeprav so isto oceno — 40 točk — prejeli tudi mladi združniki iz Sevnice. Odgovarjale so vse tri, vsaka na eno vprašanje, njihovi odgovori pa so bili jzrpnji, kratki in jedrnat. Po tri desetke in eno devetko sta prejeli skupini mladih združnikov iz Dobrnica, ki so odgovarjali na vprašanja iz poljedelstva in Velike Loke, ki so obdelali področje perutinarstva. Peto mesto so zasedli novomeški mladi združniki, ki so odgovarjali na vprašanja iz živinoreje, tolažilne nagrade pa so prejeli še aktivni mladi združniki iz Brežic, Dragutsa, Cerkelj, Straže, Sevnice (II) in Metlike (II). Strokovna komisija, ki je ocenjevala skupine, so postavljali znani kmetijski strokovnjaki ing. Miklavc, ing. Trebarjeva, Sodja in ing. Dvoržak.

Zanimivo mladinsko tekmovalje, ki ga je na magnetofonski trak posnela tudi RTV Ljubljana, je popolnoma uspelo. Zeleli bi še več podobnih prirreditve!

— Vidis, tole je minsa! Pravi jo, da je odlično odvajalno sredstvo...
fm

Zanimivo mladinsko tekmovalje, ki ga je na magnetofonski trak posnela tudi RTV Ljubljana, je popolnoma uspelo. Zeleli bi še več podobnih prirreditve!

Zanimivo mladinsko tekmovalje, ki ga je na magnetofonski trak posnela tudi RTV Ljubljana, je popolnoma uspelo. Zeleli bi še več podobnih prirreditve!

Zanimivo mladinsko tekmovalje, ki ga je na magnetofonski trak posnela tudi RTV Ljubljana, je popolnoma uspelo. Zeleli bi še več podobnih prirreditve!

Zanimivo mladinsko tekmovalje, ki ga je na magnetofonski trak posnela tudi RTV Ljubljana, je popolnoma uspelo. Zeleli bi še več podobnih prirreditve!